

مجله علمی پژوهشی «پژوهش‌های برنامه‌ی درسی»
انجمن مطالعات برنامه‌ی درسی ایران
دوره‌ی نهم، شماره‌ی دوم، پیاپی ۱۸، پاییز و زمستان ۱۳۹۸
صفحه‌های ۱۶۳-۱۹۹

شایستگی‌های کانونی مربی تربیت جنسی^۱

محمود سعیدی رضوانی^۲ فاطمه غلامی^۳ حسین باقری^۴

چکیده

مقاله‌ی حاضر با هدف شناسایی شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی طراحی گردید و جهت تعیین شایستگی‌های کانونی، از روش پنج مرحله‌ای بیهام و مایر، بهره گرفته شد. جامعه‌ی پژوهش حاضر، کلیه متخصصان تربیت جنسی و مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی شهر مشهد، در نظر گرفته شدند که با روش نمونه‌گیری هدفمند، مورد گزینش قرار گرفتند و مصاحبه نیمه‌ساختار یافته و پرسش‌نامه، ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش بودند. با بررسی ادبیات و آرای صاحب‌نظران و منابع علمی مختلف در خصوص شایستگی‌های کانونی مربیان و یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها و پرسش‌نامه‌ها، فهرستی مشتمل بر ۷۸۵ مفهوم استخراج و گردآوری گردید و مفاهیم به‌دست آمده در قالب ۱۰۹ مقوله دسته‌بندی شدند. پس از تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست آمده، شایستگی‌های مربیان تربیت جنسی در قالب ۱۶ مضمون و پنج محور قرار گرفتند. مضامین رابطه‌ی مربی با خدا، رابطه‌ی مربی با خود و رابطه‌ی مربی با دیگران، در محور ویژگی‌های پایه‌ی مورد نیاز مربی جای گرفتند. مبانی تربیت جنسی، غرب و تربیت جنسی و مفهوم شناسی امر جنسی در محور مباحث نظری مورد نیاز مربی، گنجانده شدند. مضامین مربوط به محور تبیین و توصیف آسیب‌های جنسی، زمینه‌سازهای فساد جنسی، آسیب‌شناسی جنسی و پیامدهای منفی ناشی از آسیب‌های جنسی، معرفی شدند. مضمون باورهای اساسی در محور باورهای مورد نیاز در تربیت جنسی و مضامین سواد رسانه‌ای، چگونگی پاسخگویی به سؤالات و شبهات نوجوانان، مهارت پیشگیری و مواجهه صحیح با سوءاستفاده جنسی، مواجهه با پدیده خودارضایی، روان‌شناسی مسائل جنسی و توانایی به‌کارگیری راهبردها و راهکارهای خویشنداری جنسی نوجوانان نیز، در محور مهارت‌های مورد نیاز برای مربی تربیت جنسی قرار گرفتند.

واژه‌های کلیدی: شایستگی‌های کانونی، روش بیهام و مایر، مربیان تربیت جنسی.

۱. این مقاله بر گرفته از پژوهش تعیین نیازهای آموزشی مربیان تربیت جنسی است که با پشتیبانی مالی مؤسسه‌ی رصد، مطالعات و سیاست‌گذاری اجتماعی (سجا)، توسط کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، صورت گرفته است.

۲. دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی و مدیر گروه پژوهشی تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد saeedy@um.ac.ir

۳. کارشناس ارشد مدیریت آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد fatemehgholami436@yahoo.com

۴. دانشجوی دکتری روان‌شناسی عمومی دانشگاه فردوسی مشهد hbagheri3000@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۹۸/۲/۲۷

تاریخ دریافت مقاله نهایی: ۹۷/۱۲/۲۱

تاریخ دریافت مقاله: ۹۷/۸/۱۳

مقدمه

یکی از رسالت‌های مهم آموزش و پرورش، شکوفایی استعداد‌های دانش‌آموزان است و غریزه‌ی جنسی از جمله این استعدادها به شمار می‌رود که کیفیت حیات انسان در گرو چگونگی شناخت و کاربست آن می‌باشد. چنانچه این غریزه به کلی سرکوب و یا در ارضا دچار انحراف، مشکل و اختلال گردد، فرد را از حالت تعادل و تکامل خارج کرده، بهداشت روانی او را به خطر می‌اندازد، موجب ایجاد مشکلات در زندگی شده و در نهایت منجر به بروز بیماری‌های روحی، روانی و حتی جسمی می‌شود (مرویان حسینی، ۱۳۹۴). طبق مطالعات لک (۱۳۹۲)، تنوع و گسترش انحرافات و اختلالات جنسی در جامعه، مؤید این مطلب است که سرعت تحولات فرهنگی و اجتماعی، رشد فزاینده‌ای به خود گرفته است و هر روز بر دامنه و شدت آن افزوده خواهد شد (دانایی سیج و همکاران، ۱۳۹۶)؛ به‌ویژه اگر کاهش سن بلوغ اجتماعی را به واسطه دسترسی فراگیر به رسانه‌های جمعی غیرقابل کنترل و افزایش سن بلوغ اقتصادی در بین جوانان و نیز فشار غریزه جنسی و فقدان روش مقبول اجتماعی برای رفع این نیاز را در نظر آوریم (حیدری چروده و همکاران، ۱۳۹۶). افزون بر این، وقوع چندین فقره کودک‌آزاری در کشور و رسانه‌ای شدن آن در روزهای اخیر (با توجه به پنهان ماندن اغلب این‌گونه جرائم) مؤید ادعاهای کارشناسان این حوزه، در خصوص به صدا در آمدن زنگ خطر مسائل اجتماعی و فرهنگی می‌باشد (دانایی سیج و همکاران، ۱۳۹۶).

انسان برای رفتار، همواره به یک مدل و شیوه‌ی رفتار نیاز دارد (مرویان حسینی، ۱۳۹۴). تربیت جنسی صحیح، رفتار جنسی سالم و مناسب را بر اساس آموزه‌های دینی، تبیین و درونی می‌نماید. به‌بیان تفصیلی‌تر تربیت جنسی یعنی، فرد در دوره‌های رشد کودکی، نوجوانی و جوانی، به‌گونه‌ای پرورده شود و آموزش ببیند که با جنسیت خود آشنا گردد و آن را بپذیرد؛ قدردان وجود خویش باشد و به آن افتخار کند؛ نقش مذکر یا مؤنث بودن از لحاظ اجتماعی را یاد بگیرد؛ احکام و آداب دینی در ارتباط با مسائل جنسی مربوط به خود و روابط با همجنس و جنس مخالف را فرا گیرد؛ آمادگی روانی برای ازدواج و تشکیل خانواده را پیدا کند؛ با مسائل مربوط به زندگی خانوادگی و روابط با همسر آشنا گردد و در سایه‌ی آن به آرامش برسد؛ به‌گونه‌ای که عواطف و فعالیت‌های جنسی خویش را در جهت قرب الی الله و جلب و خشنودی خداوند، به‌کار گیرد (فقیهی، ۱۳۹۳). به‌عبارت دیگر، تربیت جنسی فرایند مدیریت، مراقبت و تأمین نیاز جنسی است که متناسب با

دوره‌های مختلف رشد، تعریف می‌شود و برای گزینه جنسی در دوره‌های مختلف رشد، راهبردها و راهکارهای مناسب ارائه می‌کند (مرویان حسینی، ۱۳۹۴). بنا به تعریفی دیگر، تربیت جنسی یعنی اینکه وقتی افراد به سن بلوغ رسیدند، حلال و حرام را در مسائل جنسی تشخیص دهند؛ به وظایف زناشویی و همسری آگاه باشند، از بی‌بندوباری بپرهیزند و راه و رسم عفت اسلامی، خلق و خوی آنها باشد (فقیهی، شکوهی یکتا و پرنده، ۱۳۸۷). همچنین تربیت جنسی به معنی فراهم آوردن زمینه شناخت گزینه و جنسیت در کنار دیگر ساحت‌های انسانی، کنترل و هدایت گزینه جنسی به منظور تداوم نسل و پیشگیری از انحرافات و لغزش‌های جنسی و از همه مهم‌تر کمک به رشد و تعالی انسان است (شمس‌الدین دینانی و نمازی‌زادگان، ۱۳۹۴). همان‌طوری که از تعاریف ذکر شده برمی‌آید، تربیت جنسی در معنای جامع و فراگیر، خود ناظر بر سه حوزه و بُعد اساسی بهداشت جنسی، اخلاق جنسی و آینده جنسی می‌باشد (کرکالر ۲۰۰۰) نقل در اسلامیان، اسلامیان و سعیدی رضوانی، ۱۳۹۴). در این پژوهش، تربیت جنسی در بُعد اخلاق جنسی مد نظر قرار داشت و بهداشت و دانش جنسی در حدی که در خدمت اخلاق جنسی باشد، مورد لحاظ قرار گرفت. بُعد اخلاق جنسی به صورت چگونگی برخورد با انگیزه جنسی، چگونگی اطفاء آن، مهارت یا انجام گسیختگی آن و مسائلی از این دست تعریف می‌شود (اسلامیان، سعیدی رضوانی، غفاری و اسلامیان، ۱۳۹۴). ضمناً بُعد آینده جنسی - علی‌رغم اهمیت آن - با توجه به گروه هدف این آموزش‌ها که نوجوانان بوده است، مطمح نظر قرار نگرفت.

از آنجا که آموزش و پرورش، یکی از مسئولین اصلی تربیت جنسی فرزندان به شمار می‌رود (شمس‌الدین دینانی و نمازی‌زادگان، ۱۳۹۴) و با توجه به شأن والای تربیت جنسی، اهمیت پرداختن به نقش و ویژگی‌های معلمان و مربیان این حوزه، برای کمک به جهت‌دهی و هدایت گزینه جنسی، آشکار می‌گردد. به باور اسپچاستر و همکاران^۱ (۲۰۰۸)، نقش مربیان مدارس در مدیریت رفتارهای جنسی کودکان، مورد قبول اکثر جوامع بوده است. نقش معلم به عنوان عنصر و رکن اصلی تربیت جنسی دانش‌آموزان در نظام برنامه درسی، بر کسی پوشیده نیست. به‌زعم کاستلانو و دانتو^۲ (۲۰۰۰)، معلمان مأموران قدرتمند و فعال تغییر هستند که توان ایجاد تغییر در سطوح فردی و جمعی را دارند (عقیلی، ۱۳۹۲). زیرا معلم کارگزار اصلی تعلیم و تربیت و روح نظام آموزشی هر کشوری است و با کوشش خردمندانه‌ی او است که اهداف متعالی نظام آموزشی

^۱.Schuster et al.

^۲.Castellano & Danto

کشور محقق می‌شود (عبداللهی، دادجوی توکلی و یوسلیانی، ۱۳۹۲). لذا معلم به‌عنوان عنصر اصلی تربیت جنسی در مدارس شناخته می‌گردد و نقش او در مدرسه و جامعه بسیار حساس، مهم، تأثیرگذار و کلیدی است. این نقش‌های ویژه، صلاحیت‌ها و ویژگی‌های منحصر به فردی را، برای معلم در پی دارد. به‌زعم الیور^۱ (۲۰۰۷)، معلمانی که برای کسب دانش تخصصی تلاش مورد نیاز را انجام ندهند، افرادی غیرمسئول تلقی می‌شوند و معلمانی که برخوردار از دانش مورد نیاز را انکار می‌کنند، افرادی مطلقاً وظیفه‌شناس محسوب می‌شوند (منصوری قزالحصار، ۱۳۹۴).

روشن است که معلم یا مربی باید واجد شرایطی باشد که شایستگی قرار گرفتن در جایگاه و مقام راهنما و هادی را داشته باشد (مهدوی هزاوه و همکاران، ۱۳۹۵). اما به‌رغم تأکید اسناد بالادستی نظام تعلیم و تربیت، نسبت به پرورش و توسعه شایستگی‌های پایه، جهت تعمیق هویت مشترک و حرفه‌ای معلمان در ابعاد مختلف، فقدان الگوی مناسب تربیت معلم و عدم وجود چارچوب مدونی از شایستگی‌های معلمان در برنامه درسی تربیت معلم، موجب بروز آشفتگی و سردرگمی در شیوه تربیت و تأمین منابع انسانی در دستگاه تعلیم و تربیت شده است (خروشی و همکاران ۱، ۱۳۹۶).

به باور کلارک و آرمیت^۲ (۲۰۱۰)، در ادبیات مربوط به شایستگی، تعاریف متنوعی از شایستگی‌ها وجود دارد؛ اگرچه همه آن تعاریف به‌طور وسیع شبیه هم هستند و اساساً بر نقش‌ها و مسئولیت‌های شغل متمرکزند، اما با بررسی آن به این نتیجه می‌رسیم که یک تعریف واحد و اصطلاح‌شناسی معینی در مورد شایستگی وجود ندارد (عابدیان اول، ۱۳۹۰). راج و استینر^۳ (۲۰۱۳) معتقدند، شایستگی‌ها، توانایی‌ها و مهارت‌هایی هستند که افراد می‌توانند آنها را به‌منظور حل مسائلی که برای آنها اتفاق می‌افتد، کسب کنند. صلاحیت‌های معلمی، مجموعه شناخت، گرایش و مهارت‌هایی است که معلم با کسب آنها می‌تواند به پرورش جسمی، عقلی، عاطفی، اجتماعی و معنوی فراگیران اقدام نماید. به باور هاموند^۴ (۲۰۰۶)، در تحقق اهداف تربیتی، نقش معلم و توانایی او در یاددهی به فراگیران حیاتی است (سبحانی‌نژاد و تزدان، ۱۳۹۴). راگان و همکاران^۵ (۲۰۱۲)، بر این باورند که شایستگی‌ها مجموعه‌ای از رفتارها، نگرش‌ها و باورهایی هستند که برای

¹.oliver

².Clark & Armit

³.Rauch & Steiner

⁴.Hammond

⁵.Ragan et al.

موفقیت در کار و حرفه باید در افراد وجود داشته باشد. سوگمار^۱ (۲۰۰۹) نیز بیان می‌دارد، شایستگی عبارت است از مجموعه‌ی ویژگی‌های اساسی و مهم در افراد که به عملکرد مؤثر و سطح بالای کار منجر می‌شود.

یافته‌های پژوهش سبحانی‌نژاد و تزدان (۱۳۹۴)، که در خصوص بررسی صلاحیت‌های مربیان می‌باشد، در قالب سه صلاحیت اخلاقی - اعتقادی، شخصی و تخصصی - حرفه‌ای ارائه گردیده است. عبدالمهی و همکاران (۱۳۹۳)، نیز در پژوهشی مشابه، ابعاد شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان را در هفت بُعد مسئولیت‌های حرفه‌ای، آموزش یا تدریس، ویژگی‌های شخصی، نظارت بر پیشرفت دانش‌آموزان، مدیریت و سازمان‌دهی کلاس درس، برنامه‌ریزی و آمادگی و پیش‌نیازهای معلم تدوین نموده‌اند. خروشی و همکاران (۱۳۹۶) در مقاله‌ی خود، شایستگی‌های مورد انتظار از دانشجو معلمان را مورد مطالعه قرار داده‌اند و این شایستگی‌ها را به چهار دسته کلی شایستگی‌های معطوف به عمل تربیتی - موضوعی، شایستگی‌های معطوف به عمل تربیتی، شایستگی‌های معطوف به دانش موضوعی و شایستگی‌های معطوف به دانش عمومی تقسیم نموده‌اند. مرادی و همکاران (۱۳۹۵) نیز، در پژوهشی به‌همین منظور، یافته‌های خود را در قالب شش مقوله اخلاق بین فردی، شایستگی‌های علمی - تخصصی، شخصیتی - رفتاری، اعتقادی - ارزشی، روانی - اجتماعی و ادراکی ارائه نموده‌اند. همچنین هونگ و همکاران^۲ (۲۰۰۸)، صلاحیت‌های معلمان را در شش دسته اصلی توانایی فکری، سیستم ارزش‌ها، مهارت‌های بین‌فردی، توانایی مدیریت، توانایی‌های حرفه‌ای و ویژگی‌های شخصیتی دسته‌بندی نموده‌اند. اشمیت^۳ (۲۰۰۹) نیز شایستگی معلمان را، چهار شایستگی اصلی دانش حرفه‌ای، عقاید و ارزش‌ها، انگیزش و خود تنظیمی می‌داند.

عقیلی (۱۳۹۲)، صلاحیت‌ها و شایستگی‌های مورد نیاز معلم را در چهار عامل کلی صلاحیت‌های علمی - عملکردی، صلاحیت‌های فردی - شخصیتی، صلاحیت‌های مدیریتی و صلاحیت‌های تربیتی تدوین نموده است. مهاجر (۱۳۹۰) نیز، مهم‌ترین صلاحیت‌ها و ویژگی‌های مطلوب و موجود دبیران را پنج مقوله اعتقادات و اخلاق فردی، شخصی و روانی، اخلاق بین فردی، ویژگی‌های ظاهری و مقوله شایستگی‌های حرفه‌ای عنوان می‌نماید. افزون بر این کاستر و همکاران^۴ (۲۰۰۵)، صلاحیت‌های معلمان را به پنج دسته اصلی دانش تخصصی، ارتباطات،

^۱.Sugumar

^۲.Hong et al.

^۳.Schmidt

^۴.Koster et al.

سازمان‌دهی، تعلیم و تربیت و صلاحیت رفتاری تقسیم‌بندی نموده‌اند. همچنین مهدوی‌هزاوه و همکاران (۱۳۹۵)، ویژگی‌های معلم فکور را مورد تجزیه‌وتحلیل قرار داده‌اند. نتایج نهایی آنها سه ویژگی اصلی معلم را که شامل معلم به‌مثابه الگو و عامل اخلاق، معلم به‌مثابه تربیت‌کننده متخصص و معلم به‌مثابه مسئول و مراقب می‌باشد را، نشان می‌دهد.

همان‌گونه که اشاره گردید، پژوهش‌های بسیاری در خصوص ویژگی‌ها و شایستگی‌های معلمان انجام شده است که ذکر همه آنها در چنین فرصت محدودی، نه ممکن و نه ضروری می‌باشد. اما همان‌طور که ملاحظه گردید، غالب پژوهش‌های صورت گرفته در این خصوص، به بیان ویژگی‌ها و شایستگی‌های معلمان به‌طور عام پرداخته‌اند و درباره رویکردها، شایستگی‌ها و ویژگی‌های معلمان و مربیان تربیت جنسی، تحقیقات چندانی صورت نگرفته است. به نظر می‌رسد که محدودیت ناشی از تابو بودن امر جنسی، شامل تحقیقات و مقالات مرتبط با این قلمرو نیز شده است. رها شدن امر جنسی در جامعه ایران و عدم وجود سیاست‌های مدون روشن و جامع در خصوص آن، نسبت با نهادهای مختلف آموزشی، تربیتی، فرهنگی، اجتماعی و رسانه‌ای از یک‌سو و حضور فعال و هوشمندانه جبهه معارض در این کارزار فرهنگی از سوی دیگر، به نوبه خود گویای اهمیت و ضرورت این موضوع در شرایط امروزین جامعه ایران است (مؤسسه سجا، ۱۳۹۷). با این وجود بررسی‌های صورت گرفته، حاکی از وجود خلأ در مطالعات و تحقیقات این حوزه‌ی حساس و ضروری می‌باشد. این مسئله در کنار ضعف فرهنگ عمومی که تعیین‌کننده‌ی هنجارها و ارزش‌های اجتماعی است، وضعیتی نگران‌کننده و همراه با سردرگمی را پدید خواهد آورد.

به‌هر صورت مرور اجمالی نظرات صاحب‌نظران نشان می‌دهد که موفقیت هر نظام آموزشی در درجه اول به‌میزان موفقیت معلمان آن نظام بستگی دارد و موفقیت معلمان نیز در گرو برخورداری ایشان از صلاحیت‌های حرفه‌ای می‌باشد. برای ارزیابی و بهبود صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان، ابتدا باید به شناسایی و بررسی این صلاحیت‌ها پرداخت. با توجه به اهمیت موضوع تربیت جنسی، این سؤال مطرح می‌گردد که شایستگی‌های مورد انتظار مربیان و معلمان تربیت جنسی چیست؟ هر چند که ممکن است صاحب‌نظران، مدیران، معلمان، والدین و حتی دانش‌آموزان، انتظارات متفاوتی از ویژگی‌های یک مربی تربیت جنسی داشته باشند، اما نیاز است که به‌طور جدی به شایستگی‌های معلمان تربیت جنسی، که تا حدودی در نظام آموزشی ما مغفول مانده است،

پرداخته گردد. بنابراین، با استناد به آنچه گفته شد و با توجه به اهمیتی که امور جنسی در جامعه فعلی ایران دارد، در این مقاله تلاش می‌گردد تا فهرست جامعی از ویژگی‌ها و صلاحیت‌های اصلی و محوری مورد نیاز معلمان و مربیان تربیت جنسی (شایستگی‌های کانونی)، مورد بررسی و شناسایی قرار گیرد تا در نهایت، یک چارچوب مفهومی مناسبی برای آن ارائه گردد.

روش پژوهش

در پژوهش حاضر، روش نیازسنجی بیهام و مایر به‌کار گرفته شده است. این روش راهبردهای مختلفی را جهت گردآوری اطلاعات در بر دارد و شامل پنج گام بررسی ادبیات موضوع و مستندات داخلی، مصاحبه با صاحب‌نظران، تهیه فهرست اولیه شایستگی‌ها، اعتباریابی شایستگی‌ها و تهیه مدل شایستگی می‌گردد (کرمی، صالحی عمران و خشنودی‌فر، ۱۳۹۲). در گام اول تا حد امکان آراء صاحب‌نظران مختلف از سال‌های دور تا عصر حاضر، بررسی و نظریات آنها در مورد شایستگی‌ها استخراج می‌گردد. مرحله دوم در واقع شامل مصاحبه با افرادی است که از عملکرد عالی برخوردارند و این مرحله به‌منظور شناسایی دانش، مهارت و توانایی افراد می‌باشد. طی انجام مراحل اول و دوم، فهرستی از شایستگی‌ها به‌دست می‌آید که در واقع فهرست اولیه شایستگی‌ها است. در مرحله سوم هر یک از شایستگی‌ها در حد یک یا دو خط و ترجیحاً به‌صورت مصدری تعریف می‌گردد تا مقصود از هر شایستگی مشخص گردد. در واقع هدف از مرحله چهارم و اعتباریابی، دست یافتن به شایستگی‌های مربوط به سطوح مدیریت، سازمان‌ها و شرکت‌های مختلف و وزن‌دهی به مهارت‌های گوناگون می‌باشد. در این گام، فهرست اولیه شایستگی‌ها تبدیل به فرمت پرسش‌نامه می‌گردد و پرسش‌نامه روی نمونه آماری مشخص اجرا می‌گردد و در نهایت در گام آخر، شایستگی‌های مورد نظر و معتبر شناسایی شده، در برنامه تهیه مدل شایستگی سطوح مختلف مورد توجه قرار می‌گیرند (کرمی و صالحی، ۱۳۸۸).

فاز اول: بررسی منابع مکتوب

در فاز اول با بررسی ادبیات موضوع و مراجعه به پژوهش‌ها، مقاله‌ها و مطالعات انجام شده‌ی داخلی، فهرستی از گزاره‌های مرتبط با ویژگی‌ها و شایستگی‌های مورد انتظار از معلمان، اعم از گزاره‌های آشکار یا تلویحی، استخراج و استنباط گردید. در این گام ۱۷۵ ویژگی و شایستگی به‌دست آمد که در قالب ۳۳ مقوله جای داده شدند.

فاز دوم: انجام مصاحبه‌ها و توزیع پرسش‌نامه

پس از تلخیص گزاره‌ها با مراجعه به صاحب‌نظران، از آراء، نظرات و تجربه عملی ایشان، دلالت‌هایی برای یافته‌های استخراج شده مرحله اول و تطبیق و تکمیل آن یافته‌ها، بهره گرفته شد. در این مرحله ابزار مصاحبه و پرسش‌نامه مورد استفاده قرار گرفت و جامعه‌ی آماری نیز شامل صاحب‌نظران و استادان حوزه و دانشگاه فردوسی مشهد، مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی بود. این افراد با نمونه‌گیری هدفمند انتخاب و شناسایی شدند و با توجه به معیار اشباع داده‌ها و تکرار اطلاعات، با ۲۸ نفر از آنها مصاحبه‌ی نیمه‌ساختار یافته به عمل آمد. منطق این نمونه‌گیری، استفاده از افراد غنی از اطلاعات در مورد موضوع می‌باشد (گال، بورگ و گال، ۱۳۹۳). تلاش پژوهشگران بر این بود تا محتوای سؤالات مصاحبه به گونه‌ای باشد که منجر به کشف یافته‌های حداکثری، در خصوص شایستگی‌های مربیان تربیت جنسی گردد. از مصاحبه با صاحب‌نظران ۲۴۵ و از مصاحبه با مربیان ۳۵۹ مفهوم به دست آمد که به ترتیب در قالب ۱۱۰ و ۱۴۲ مقوله جای داده شدند. در مرحله‌ی دوم از این فاز، پرسش‌نامه‌ای نیز در بین برخی از مبلغان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی خراسان رضوی توزیع گردید. اطلاعاتی که از طریق این ۲۱ پرسش‌نامه، در اختیار قرار گرفت نیز، به ۸۲ مفهوم رسید که در قالب ۱۱ مقوله دسته‌بندی شد.

فاز سوم: ارائه یافته‌های حاصل از منابع (با حذف موارد تکراری)

با نظر به حجم زیاد داده‌ها، فاز سوم در دو گام انجام شد. در گام اول، تلاش گردید تا کلیه اطلاعات به دست آمده از طریق مصاحبه‌ها، پرسش‌نامه‌ها و همچنین بررسی منابع مورد مطالعه و تحقیقات پیشین صاحب‌نظران، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد. پس از بررسی اطلاعات حاصل از دو فاز اول، مجموع ویژگی‌ها و شایستگی‌های کسب شده، به ۸۶۱ مفهوم و ۲۹۶ مقوله انجامید. در مرحله دوم از فاز سوم، کلیه شایستگی‌ها و ویژگی‌های به دست آمده، از طریق مقایسه و مقوله‌بندی با یکدیگر ادغام گردید و پژوهشگران به لیستی متشکل از ۷۸۵ مفهوم و ۱۰۹ مقوله، از شایستگی‌ها و نیازهای آموزشی مورد نیاز دست یافتند.

فاز چهارم: تلفیق، تدوین و تلخیص مجدد یافته‌های پژوهش به منظور ساخت پرسش‌نامه

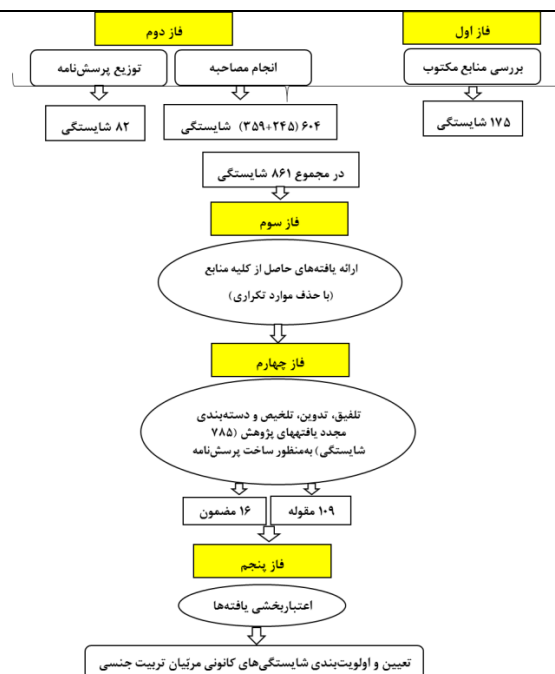
در این مرحله بر اساس مطالعات پیشین و فعلی، کلیه شایستگی‌های به دست آمده از روش‌های مختلف در این پژوهش، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفت و در نهایت برای حصول

اطمینان از اهمیت شایستگی‌های به‌دست آمده و تشخیص اولویت آنها، پرسش‌نامه‌ای با شانزده مضمون طراحی گردید که در جدول شماره ۱ ارائه شده است.

فاز پنجم: اعتباربخشی یافته‌ها

در فاز پنجم و نهایی، پرسش‌نامه‌ای که در مرحله چهارم طراحی شده بود، توسط جمعی از صاحب‌نظران و کارشناسان تربیت جنسی تکمیل گردید. افزون بر پرسش‌نامه که یکی از گام‌های روش بیهام و مایر محسوب می‌گردد، اقدامات دیگری نیز در جهت تکمیل فرایند اعتباربخشی و تعیین اولویت شایستگی‌های کانونی، صورت پذیرفت. در این راستا، کلیه یافته‌های به‌دست آمده، طی برگزاری چهار جلسه ارزشیابی خبرگان، با حضور جمعی از متخصصان و کارشناسان تربیت جنسی، ارائه و پس از اعمال نظرات ارزشمند ایشان، مطالب جمع‌بندی گردید. بدین‌وسیله با همکاری و اظهار نظر ۱۸ نفر از دست‌اندرکاران و کارشناسان تربیت جنسی، شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی، به ترتیب اهمیت و اولویت مشخص گردید. در این پژوهش تلاش گردید با انجام بررسی‌های همه‌جانبه و طی فرایندی چند مرحله‌ای، تا حد ممکن حداکثر شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی احصا گردد. فرایند انجام گرفته، در نمودار زیر به تصویر کشیده شده است.

نمودار ۱: فرایند چند مرحله‌ای به دست آوردن شایستگی‌های کانونی

جدول ۱- عوامل مورد توجه در پژوهش‌های مرتبط با ویژگی‌ها و شایستگی‌های مربی تربیت جنسی

ردیف	مقوله‌ها	منابع مورد استفاده
۱	رابطه با خدا (رفتار مؤمنانه خالصانه) ^۱	مهاجر (۱۳۹۰) - مرادی و همکاران (۱۳۹۵) - عقیلی (۱۳۹۲) - خروشی و همکاران (۱۳۹۶) (ب) - سعیدی رضوانی و باغکلی (۱۳۸۹) - سبحانی‌نژاد و تزدان (۱۳۹۴) - اشمیت (۲۰۰۹) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی ^۲ - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی ^۳
۲	رابطه مربی با خود (کشف خود به‌عنوان مربی)	مرادی و همکاران (۱۳۹۵) - خروشی و همکاران (۱۳۹۶) (الف) - رضایی (۱۳۹۶) - کاستر و همکاران (۲۰۰۵) - مهدوی‌هزاوه و همکاران (۱۳۹۵) - هونگ و همکاران (۲۰۰۸) - مهاجر (۱۳۹۰) - عبدالهی و همکاران (۱۳۹۳) - عالی و امین‌یزدی (۱۳۹۳) - خروشی و همکاران (۱۳۹۶) (ب) - کرمی و همکاران (۱۳۹۵) - سبحانی‌نژاد و تزدان (۱۳۹۴) - عقیلی (۱۳۹۲) - اشمیت (۲۰۰۹) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - مصاحبه با متخصصان علوم تربیتی و مربی‌گری ^۴
۳	رابطه مربی با دیگران	مهاجر (۱۳۹۰) - مرادی و همکاران (۱۳۹۵) - عقیلی (۱۳۹۲) - خروشی و همکاران (۱۳۹۶) (الف) -

۱. جهت ترسیم بهتر یافته‌های پژوهش، چند مورد از مجموعه یافته‌های این بخش، در قالب شکل ۲، در پیوست ارائه گردیده است.

۲. سازمان تبلیغات اسلامی شهر مشهد، اقدام به تربیت و آموزش گروهی از مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی نموده است و این مربیان جلسات مشخصی را در هر سال آموزشی، برای والدین و دانش‌آموزان دوره دبیرستان، در مدارس و دیگر مکان‌های فرهنگی آموزشی برگزار می‌کنند. در این پژوهش، با ۱۷ مربی تربیت جنسی (۱۰ مربی خانم و ۷ مربی آقا) مصاحبه گردید.

۳. در پژوهش حاضر، با ۷ متخصص تربیت جنسی، اعم از استادان حوزه و دانشگاه مصاحبه به عمل آمد.

۴. در این پژوهش، با ۴ متخصص و استاد علوم تربیتی و حوزه مربی‌گری مصاحبه گردید.

<p>۴ باورهای دینی نسبت به مسائل جنسی</p>	<p>سعیدی رضوانی و باغکلی (۱۳۸۹) - رضایی (۱۳۹۶) - سبحانی‌نژاد و تزدان (۱۳۹۴) - کاستر و همکاران (۲۰۰۵) - هونگ و همکاران (۲۰۰۸) - عبدالمهدی و همکاران (۱۳۹۳) - عالی و امین یزدی (۱۳۹۳) - خروشی و همکاران (۱۳۹۶ ب) - اشمیت (۲۰۰۹) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - مصاحبه با متخصصان علوم تربیتی و مربی‌گری - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی (اسدی، رضایی‌نژاد و میری، ۱۳۹۰) - (ثابت، ۱۳۷۹) - (رهنما، علین و محمدی، ۱۳۸۶) - (شفیعی رود پستی و خسروانیان، ۱۳۹۰) - (فقیهی، ۱۳۸۷) - (فقیهی، شکوهی و پرند، ۱۳۸۷) - (محمودی و ملکوتی‌خواه، ۱۳۹۱) - (نور علیزاده میانجی، ۱۳۸۸) - (معارفی، ۱۳۸۷) - (کاظمی مقدم، ۱۳۹۵) - (معاونت آموزش و گفتمان سازی، ۱۳۹۶) - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی^۱</p>
<p>۵ غرب و تربیت جنسی</p>	<p>(شفیعی رود پستی و خسروانیان، ۱۳۹۰) - (عباسی و ایمان، ۱۳۸۶) - (آزاد ارمکی و همکاران، ۱۳۹۱) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی</p>
<p>۶ مفهوم‌شناسی امر جنسی</p>	<p>(دهقانی، محمدخانی و یونسی، ۱۳۸۵) - (رشید، ۱۳۹۴) - (رضازاده، ۱۳۷۰) - (رهنما، علین و محمدی، ۱۳۸۶) - (صادقی، ۱۳۷۸) - (عریضی، وحیدا و دانش، ۱۳۸۵) - (فرمهبینی فراهانی، ۱۳۸۳) - (فرمهبینی فراهانی، ۱۳۸۷) - (فقیهی، شکوهی و پرند، ۱۳۸۷) - (کامکار، ۱۳۸۱) - (بهشتی، ۱۳۸۵) - (اسدی، ۱۳۸۵) - (آزاد ارمکی و شریفی ساعی، ۱۳۹۰) - (کاظمی مقدم، ۱۳۹۵) - (معاونت آموزش و گفتمان سازی، ۱۳۹۶) - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی</p>
<p>۷ زمینه‌سازهای فساد جنسی^۲ (سبب شناسی)</p>	<p>(امینیان و سید میرزایی، ۱۳۸۹) - (مقصودی، آراسته و تندولی، ۱۳۹۲) - (موحد، محمدی و حسینی، ۱۳۹۰) - (ایمان، یوسفی و حسین‌زاده، ۱۳۹۰) - (جعفری نجفی، میرخانی و غروی نائینی، ۱۳۹۱) - (چاینز، ۱۳۸۳) - (حمیدی و فرجی، ۱۳۸۶) - (محمدپور، بهمنی و علیزاده، ۱۳۹۰) - (مرادی، ۱۳۹۱) - (مقصودی، آراسته و تندولی، ۱۳۹۲) - (هوگزی، ۱۳۸۴) - (زربسیاس، ۱۳۸۷) - (سلطانی‌گرد فرامرزی و رحمتی، ۱۳۸۶) - (وروایی، نیازخوانی و کلاکی، ۱۳۸۹) - (میری آشتیانی، ۱۳۸۳) - (عطایی و همکاران، ۱۳۸۸) - (وزیری و لطفی کاشانی، ۱۳۸۹) - (معارفی، ۱۳۸۷) - (احمدی موحد، ۱۳۸۷) - (توده فلاح و کاظمی‌پور، ۱۳۸۹) - (کاظمی اصل، ۱۳۹۰) - (کریملو و همکاران، ۱۳۸۶) - (معاونت پژوهش‌های سیاسی حقوقی، ۱۳۹۳) - (آقامحمدیان، ۱۳۸۲) - (جمشیدی‌ها، صادقی فسایی و لول‌آور، ۱۳۹۲) - (حسین‌خانزاده و همکاران، ۱۳۹۲) - (رمضان‌نرگسی، ۱۳۹۰) - (فاضلی، ۱۳۸۵) - (فرهنگی و کیانا، ۱۳۹۱) - (معیدفر و حقیقی، ۱۳۸۷) - (نوغانی، مظلوم خراسانی و ورشوی، ۱۳۸۹) - (الهیاری، جان‌بزرگی و گروسی، ۱۳۹۱) - (شیردل، ۱۳۸۵) - (کارگری، ۱۳۸۶) - (کلانتری، روشن‌فکر و جواهری، ۱۳۹۰) - (محبی، ۱۳۹۰) - (آزاد ارمکی و همکاران، ۱۳۹۱) - (رحمت‌آبادی، ۱۳۸۵) - (عریضی، وحیدا و دانش، ۱۳۸۵) - (گلچین، سخایی و افشانی، ۱۳۹۱) - (مزنانی، ۱۳۸۷) - (معاونت آموزش و گفتمان سازی، ۱۳۸۵)</p>

۱. کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی، یکی از کارگروه‌های زیر مجموعه گروه تعلیم و تربیت اسلامی در پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، است که به‌صورت هفتگی برگزار می‌گردد و صاحب‌نظران و فعالان فرهنگی در حوزه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی، در آن به ارائه نظرات خود می‌پردازند و مجموعه مباحث در وبگاه دانشگاه فردوسی قابل دسترسی است.

۲. جهت ترسیم بهتر یافته‌های پژوهش، چند مورد از مجموعه یافته‌های این بخش، در قالب شکل ۳ و ۴، در پیوست ارائه گردیده است.

۱۳۹۶) - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی - نظرات صاحب‌نظران گروه تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی ^۱ - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی	
(باغ‌زری و همکاران، ۱۳۹۲) - (بشارت، ۱۳۷۷) - (پناهی، ۱۳۸۶) - (حمیدی و فرجی، ۱۳۸۶) - (ربیعی و شاقاسمی، ۱۳۸۸) - (زرزیسیاس، ۱۳۸۷) - (سلطانی‌گرد فرامرزی و رحمتی، ۱۳۸۶) - (شیردل، ۱۳۸۵) - (صمیمی، مظاهری و حیدری، ۱۳۹۱) - (عریضی، وحیدا و دانش، ۱۳۸۵) - (کامکار، ۱۳۸۱) - (گلوندانی، ۱۳۹۱) - (نصیری، ۱۳۸۱) - (مکنون، ۱۳۸۲) - (بی.کلاین، ۱۳۸۴ ب) - نظرات صاحب‌نظران گروه تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی	۸ آسیب‌شناسی جنسی
(بوسلی، ۱۳۸۶) - (بی.کلاین، ۱۳۸۴ الف) - (عطایی و همکاران، ۱۳۸۸) - (قاسمی بافقی، ۱۳۹۱) - (گیتی قریشی، ۱۳۸۶) - (موسوی، ۱۳۹۱) - (حجازی و همکاران، ۱۳۸۸) - (کاظمی مقدم، ۱۳۹۵) - نظرات صاحب‌نظران گروه تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی	۹ پیامدهای منفی ناشی از آسیب‌های (بزه و نابهنجاری) جنسی
(خسروتاش و همکاران، ۱۳۸۹) - (سبحانی‌نژاد، همایی و علیین، ۱۳۸۶) - (خالقی‌نژاد و همکاران، ۱۳۸۷) - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی	۱۰ باورهای اساسی
(آقابابایی، باقری و باقری، ۱۳۹۳) - (آقابابایی و همکاران، ۱۳۹۱) - (سلطانی‌گرد فرامرزی و رحمتی، ۱۳۸۶) - (عریضی، وحیدا و دانش، ۱۳۸۵) - (فرهنگی و کیانا، ۱۳۹۱) - (قاسمی بافقی، ۱۳۹۱) - (گلچین، سخایی و افشانی، ۱۳۹۱) - (ورهیس، ۱۳۸۷) - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی	۱۱ سواد رسانه‌ای
(حقیقت‌منش و همکاران، ۱۳۸۹) - (حیدری، زال‌پور و مولائی، ۱۳۸۹) - (صادقی، ۱۳۷۸) - (عبدالملکی و همکاران، ۱۳۸۹) - (گیتی قریشی، ۱۳۸۶) - (مدنی و روشنفکر، ۱۳۸۹) - (نظری، بیرامی و بای، ۱۳۸۹) - (بی.کلاین، ۱۳۸۴ ب) - (الهیاری، جان‌بزرگی و گروسی، ۱۳۹۱) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی - پرسش‌نامه تکمیل شده توسط مبلغان عفاف‌گرایی ^۲	۱۲ روان‌شناسی مسائل جنسی
(صمیمی، مظاهری و حیدری، ۱۳۹۱) - (لهسایی‌زاده و یوسفی‌نژاد، ۱۳۸۹) - (اقلیدی‌نژاد، ۱۳۸۲) - (آزاد ارمکی و همکاران، ۱۳۹۰) - (رشید، ۱۳۹۴) - (عبدالملکی و همکاران، ۱۳۸۹) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - پرسش‌نامه تکمیل شده توسط مبلغان عفاف‌گرایی	۱۳ چگونگی پاسخگویی به سؤالات و شبهات نوجوانان
(آلبو کردی، نیکو سیر جهرمی و مصلی‌نژاد، ۱۳۸۹) - (خدایاری فرد و عابدینی، ۱۳۸۵) - (سعیدی، ۱۳۸۴) - (صادقی فسایی و لاریجانی، ۱۳۹۲) - (فقیهی، ۱۳۸۷) - (کارگری، ۱۳۸۶) - (گیتی قریشی، ۱۳۸۶) - (ناستی زائی، ۱۳۸۶) - (حجازی و همکاران، ۱۳۸۸) - نظرات صاحب‌نظران گروه تعلیم و تربیت اسلامی پژوهشکده مطالعات اسلامی - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی	۱۴ مهارت پیشگیری و مواجهه صحیح با سوءاستفاده جنسی
(خلج‌آبادی فراهانی و مهریار، ۱۳۸۹) - (اقلیدی‌نژاد، ۱۳۸۲) - (صادقی، ۱۳۷۸) - (لهسایی‌زاده و یوسفی‌نژاد، ۱۳۸۹) - (مهدوی و تمیز، ۱۳۸۷) - (مدنی و روشنفکر، ۱۳۸۹) - (موحد، عباسی شوازی و هاشمی‌نیا، ۱۳۸۸) - (خواجه‌نوری و مقدس، ۱۳۸۸) - (عمیدی، غفرانی‌پور و حسینی، ۱۳۸۵) - (موحد،	۱۵ توانایی به‌کارگیری راهبردها و راهکارهای خویش‌تنداری جنسی نوجوانان

^۱ پژوهشکده مطالعات اسلامی در علوم انسانی دانشگاه فردوسی مشهد، متشکل از چهار گروه پژوهشی، از جمله گروه تعلیم و تربیت اسلامی می‌باشد که اعضای این گروه پژوهشی، جمعی از اعضای هیأت علمی دانشکده‌های علوم تربیتی و الهیات دانشگاه فردوسی هستند.

^۲ همان‌گونه در قسمت روش نیز ذکر گردید، پژوهشگران برای تکمیل یافته‌های خود، اقدام به توزیع یک پرسش‌نامه در میان مبلغان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی نمودند؛ که این اقدام در دوره‌ی آموزشی ۱۲ ساعته‌ای که برای مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی، مبلغان و فعالان فرهنگی شهرستان‌های استان خراسان، در شهر مشهد برگزار شده بود، میسر گردید.

محمدی و حسینی، ۱۳۹۰) - (معاونت آموزش و گفتمان سازی، ۱۳۹۶) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - پرسش‌نامه تکمیل شده توسط مبلغان عفاف‌گرایی - نظرات صاحب‌نظران کارگروه عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی	
(اسدی، ۱۳۸۲) - (مثنوی و همکاران، ۱۳۸۴) - (کامکار و جباریان، ۱۳۸۴) - مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی - پرسش‌نامه تکمیل شده توسط مبلغان عفاف‌گرایی - مصاحبه با متخصصان تربیت جنسی	۱۶ مواجهه با پدیده خودارضایی

یافته‌های پژوهش

با توجه به هدف پژوهش، تا حد امکان ادبیات و آرای صاحب‌نظران و منابع علمی مختلف از جمله مقالات معتبر داخلی و خارجی از سال‌های دور تاکنون بررسی شد و نظریات آنها در مورد ویژگی‌ها، صلاحیت‌ها و شایستگی‌های معلمان و مربیان استخراج شد. در مراحل بعد جهت دستیابی به هدف پژوهش و گردآوری فهرست جامعی از شایستگی‌های مربیان تربیت جنسی، شرایط انجام مصاحبه با مربیان تربیت جنسی و متخصصان حوزوی و دانشگاهی حیطه‌ی مربی‌گری و تربیت جنسی و توزیع پرسش‌نامه در بین مبلغان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی، فراهم گردید و در نهایت فهرستی مشتمل بر ۷۸۵ مفهوم استخراج و گردآوری گردید. در ادامه برای جمع‌بندی و تلخیص مفاهیم به‌دست آمده و همچنین توضیح روشن و شفاف هر یک از آن موارد، مفاهیم به‌دست آمده در قالب ۱۰۹ مقوله^۱ طبقه‌بندی گردیدند. سپس این مقوله‌های کسب شده به جهت تلخیص و استفاده بهتر در قالب ۱۶ مضمون، جای داده شدند و در نهایت نیز، مضامین به دست آمده در پنج محور ویژگی‌های پایه‌ی مورد نیاز مربی‌گری، مباحث نظری مورد نیاز تربیت جنسی، مباحث مربوط به تبیین و توصیف آسیب‌های جنسی، باورهای مورد نیاز در تربیت جنسی و مهارت‌های مورد نیاز برای مربی و آموزشگر تربیت جنسی، گنجانده شدند. همان‌گونه که در فازهای پایانی بخش روش نیز ذکر گردید، مطابق با روش بی‌هم و مایر، جهت اعتباربخشی مضامین به‌دست آمده و تعیین اولویت شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی، پرسش‌نامه‌ای با این هدف طراحی و در اختیار برخی از متخصصان تربیت جنسی قرار گرفت. بدین‌وسیله با همکاری و اظهار نظر جمعی از صاحب‌نظران این حوزه، توسط تکمیل پرسش‌نامه و برگزاری چهار جلسه

^۱ . مقوله‌های به‌دست آمده در پیوست ۱ و در قالب جدول شماره ۳ ارائه گردیده است.

ارزشیابی خبرگانی، شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی، به ترتیب اهمیت و اولویت مشخص و احصا گردید.^۱

جدول ۲- اعتباربخشی یافته‌ها

مقوله‌ها	اهمیت کم به درصد	اهمیت متوسط به درصد	اهمیت زیاد به درصد
۱ رابطه با خدا (رفتار مؤمنانه خالصانه)	-	۱۸	۸۲
۲ رابطه با خود (کشف خود به‌عنوان مربی)	-	۲۹	۷۱
۳ رابطه مربی با دیگران	-	۲۹	۷۱
۴ مفهوم شناسی امر جنسی	۶	۱۲	۸۲
۵ باورهای دینی نسبت به مسائل جنسی	-	۲۴	۷۶
۶ غرب و تربیت جنسی	۶	۳۶	۵۹
۷ زمینه سازهای فساد جنسی (سبب شناسی)	-	۲۴	۷۶
۸ آسیب شناسی جنسی	۱۸	۲۹	۵۲
۹ پیامدهای منفی ناشی از آسیب‌های (بزه و نابهنجاری) جنسی	-	۱۲	۸۸
۱۰ باورهای اساسی	-	۱۸	۸۲
۱۱ مواجهه با پدیده خود ارضایی	۱۲	۲۹	۵۹
۱۲ سواد رسانه‌ای	-	۲۹	۷۱
۱۳ مهارت پیشگیری و مواجهه صحیح با سوءاستفاده جنسی	-	۲۴	۷۶
۱۴ چگونگی پاسخگویی به سؤالات و شبهات نوجوانان	۶	۳۶	۵۹
۱۵ روان‌شناسی مسائل جنسی	۶	۱۸	۷۶
۱۶ آموزش به‌کارگیری راهبردها و راهکارهای خویشتنداری جنسی نوجوانان	-	۶	۹۴

مطالعه جدول فوق نشان می‌دهد که کلیه شایستگی‌های کانونی استخراج شده برای مربیان تربیت جنسی (هر ۱۶ مضمون)، از دیدگاه صاحب‌نظران حائز اهمیت و مهم تلقی شده و هیچ‌یک از شایستگی‌های به‌دست آمده، از گردونه شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی خارج نگردیدند. در نهایت و پس از طی شدن کلیه گام‌ها، چارچوب شایستگی‌ها و نیازهای آموزشی مربیان در امر آموزش و تربیت جنسی، همان‌طور که در شکل ۱ مشاهده می‌گردد، تدوین گردید.

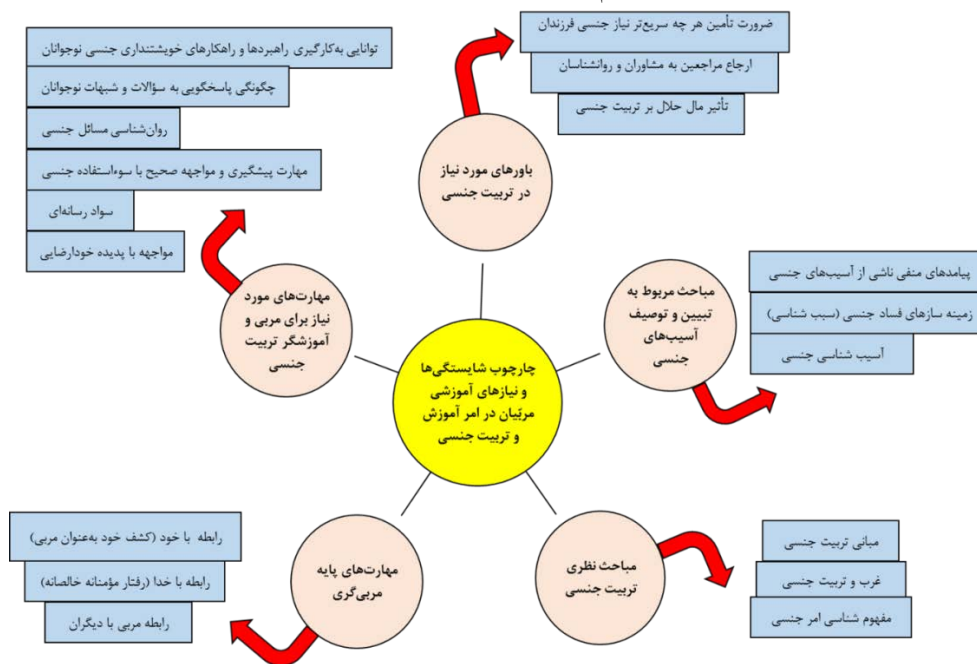
^۱ قالب پرسش‌نامه به شکلی بود که بایستی برای هر ۱۶ مؤلفه، درجه اهمیتی (بین کم تا زیاد) تعیین می‌گردید. پس از تکمیل پرسش‌نامه توسط صاحب‌نظران، اطلاعات به‌دست آمده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و میزان اهمیت هر مضمون به صورت درصد - همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌گردد - از سوی مشارکت‌کنندگان مشخص گردید.

بحث و نتیجه‌گیری

نقش معلمان و مربیان به‌عنوان عنصر و رکن اصلی تربیت جنسی دانش‌آموزان در نظام برنامه درسی، بر کسی پوشیده نیست و آنچه که کودکان، نوجوانان و جوانان در مدرسه کسب می‌کنند، متأثر از خصوصیات، کیفیات و شایستگی‌های علمی، فرهنگی، دینی، اجتماعی، اخلاقی و معنوی و مربیان است. لذا این نقش مهم و کلیدی معلمان، صلاحیت‌ها و شایستگی‌های منحصر به فردی را، برای آنها در پی دارد. به‌همین جهت تلاش گردید تا در این مطالعه به شناسایی ویژگی‌ها و شایستگی‌های مربیان تربیت جنسی پرداخته شود. در این راستا ابتدا با بررسی پیشینه‌ی نظری و عملی، ویژگی‌ها و شایستگی‌های معلمان استخراج گردید و سپس با انجام مصاحبه با مربیان عفاف‌گرایی و تربیت جنسی و صاحب‌نظران تربیت جنسی و توزیع پرسش‌نامه در بین مبلغان عفاف‌گرایی، کلیه شایستگی‌های مربیان تربیت جنسی شناسایی شد و بعد از بررسی چند باره و ادغام شایستگی‌های مشابه، با طراحی یک پرسش‌نامه و تکمیل آن توسط جمعی از صاحب‌نظران، گام‌هایی در جهت اعتبار بخشی و اولویت‌بندی شایستگی‌های به‌دست آمده صورت پذیرفت. در این پرسش‌نامه شایستگی‌های به‌دست آمده در قالب پنج محور و شانزده مضمون مورد دسته‌بندی قرار گرفتند. بدین‌وسیله در این پژوهش با همکاری جمعی از دست‌اندرکاران تربیت جنسی، انواع شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی، به ترتیب اهمیت و اولویت مشخص و احصا گردید. با توجه به جدول مربوط به اعتباربخشی یافته‌ها، با توجه به آن‌که حداقل ۵۰٪ افراد، گزینه اهمیت زیاد را برای تمامی ۱۶ مضمون استنباط شده انتخاب نموده‌اند، هر ۱۶ مضمون، از زمره‌ی مضامین ضروری در شایستگی‌های کانونی مربیان به‌حساب می‌آیند. ضمن آن‌که در ۱۰ مضمون از ۱۶ مضمون، هیچ پاسخ دهنده‌ای، گزینه‌ی اهمیت کم را انتخاب نکرده است که این امر نیز در مجموع نشان از اهمیت زیاد و حداقل نسبتاً زیاد مضامین استنباط شده دارد. در این میان، توانایی آموزش راهبردها و راه‌کارهای خویشتن‌داری جنسی به نوجوانان و پیامدهای منفی ناشی از آسیب‌های جنسی، مورد توجه خاص پاسخ‌دهندگان قرار گرفته است. این دو مورد از زمره‌ی مضامین دارای تأثیر فوق‌العاده در بازداری و مقاومت نوجوانان بوده است و به این امر، در جلسات کارگروه تربیت جنسی و عفاف‌گرایی نیز تصریح شده است.

به‌هر روی احصای شایستگی‌های کانونی مربیان تربیت جنسی، زمینه مناسبی برای سنجش دقیق نیازهای آموزشی داوطلبان ورود به این حوزه حساس است. امید است تلاش به‌عمل آمده

در این پژوهش، که متأسفانه نخستین پژوهش در حوزه‌ی شایستگی‌های قانونی و نیازسنجی آموزشی مربیان تربیت جنسی و عفاف‌گرایی است!، با بهره‌گیری از روش‌های دیگر نیازسنجی و استفاده از جامعه آماری و نمونه‌های متنوع‌تر تکمیل گردد و کم‌کاری‌های گذشته در این مسیر خطیر، تا حدی جبران شود. ضمناً مؤلفان این مقاله امیدوارند مطالب ارائه شده به‌عنوان یک اثر جانبی، اسباب تهییج جامعه تعلیم‌وتربیت را، در راستای ارائه راهبردها، طراحی و راهکارهای مناسب برای مقابله با فساد جنسی، فراهم آورد.

شکل ۱: چهارچوب شایستگی‌ها و نیازهای آموزشی مربیان در امر آموزش و تربیت جنسی

منابع

احمدی موحد، محمد. (۱۳۸۷). شاخص‌های ازدواج و طلاق و بررسی تغییرات آن در کشور با تأکید بر آمارهای استانی طی سال‌های ۸۶ - ۸۱. فصلنامه جمعیت، شماره ۶۴ / ۶۳. آزاد ارمکی، تقی و شریفی ساعی، محمد حسین. (۱۳۹۰). تبیین جامعه‌شناختی روابط جنسی آنومیک در ایران. فصلنامه خانواده‌پژوهی، سال هفتم، شماره ۲۸.

آزاد ارمکی، تقی؛ شریفی ساعی، محمد حسین؛ ایثاری، مریم و طالبی، سحر. (۱۳۹۰). سنخ‌شناسی الگوهای روابط جنسی پیش از ازدواج در ایران. جامعه‌پژوهی فرهنگی، سال دوم، شماره ۲. آزاد ارمکی، تقی؛ شریعتی ساعی، محمد حسین؛ ایثاری، مریم و طالبی، سحر. (۱۳۹۱). هم‌خانگی؛ پیدایش شکل‌های جدید خانواده در تهران. جامعه‌پژوهی فرهنگی، سال سوم، شماره ۱، صص ۷۷ - ۴۳.

اسدی، لیلا سادات. (۱۳۸۲). مساحقه، جرمی علیه زنان. فصلنامه کتاب زنان، شماره ۲۰. اسدی، لیلا سادات. (۱۳۸۵). حق جنسی، اختلال و انحراف در آن در قوانین موضوعه. ندای صادق، سال یازدهم، شماره ۴۳.

اسدی، مسعود؛ رضایی‌نژاد، سالار و میری، میرنادر. (۱۳۹۰). رابطه مذهب‌گرایی و عوامل جمعیت‌شناختی با گرایش با خشونت رفتار جنسی پرخطر در دانشجویان دختر و پسر. زن و مطالعات خانواده، سال سوم، شماره ۱۲، صص ۲۵ - ۱۳.

اسلامیان، حسن؛ اسلامیان، زهرا و سعیدی رضوانی، محمود. (۱۳۹۴). نگاهی به برنامه درسی تربیت جنسی در نظام تعلیم و تربیت با تأکید بر دو عنصر هدف و محتوا. مجموعه مقالات نهمین همایش ملی اشراق اندیشه مطهر، خانواده و تربیت جنسی، صص ۹۳ - ۱۱۱.

اسلامیان، زهرا؛ سعیدی رضوانی، محمود. غفاری، ابوالفضل و اسلامیان، حسن. (۱۳۹۴). بررسی و تحلیل ابعاد مختلف تربیت جنسی و مسائل اساسی مرتبط با آن. مجموعه مقالات نهمین همایش ملی اشراق اندیشه مطهر، خانواده و تربیت جنسی، صص ۳۰۳ - ۳۲۴.

آقابابایی، عزیزاله؛ باقری، سهیلا و باقری، محبوبه. (۱۳۹۳). اینترنت و روابط خانوادگی. مطالعات زن و خانواده، شماره ۲.

آقابابایی، عزیزاله؛ عبدالمهدی اسدآبادی، رسول؛ باقری، سهیلا و باقری، محبوبه. (۱۳۹۱). بررسی اثرات روانی- اجتماعی بازی‌های کامپیوتری بر دانش‌آموزان (مورد مطالعه دانش‌آموزان پسر مقطع سوم راهنمایی در بخش لاران در سال تحصیلی ۹۱-۱۳۹۰. نخستین کنکره ملی فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی نوپدید.

آقامحمدیان، حمیدرضا. (۱۳۸۲). خصوصیات زیستی - اجتماعی نوجوانان دختر دانش‌آموز مشهد.

پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، سال چهارم، شماره ۲.

اقلیدی‌نژاد، علی. (۱۳۸۲). برزخ نوجوانی و طوفان جنسی. مبلغان، شماره ۴۸.

- آبو کردی، سجاده؛ نیکو سیر جهرمی، محمد و مصلی‌نژاد، لیلی. (۱۳۸۹). خود ارزیابی معلمان مدارس ابتدایی در خصوص مسأله سوءاستفاده جنسی از کودکان و لزوم گزارش آن. دانشگاه علوم پزشکی پارس، دوره هشتم، شماره ۴.
- الهیاری، عباسعلی؛ جان‌بزرگی، مسعود و گروسی، اکرم. (۱۳۹۱). مقایسه ساختار خانواده و نیم‌رخ روانی پدر و مادر کودکان در معرض سوءرفتار جنسی پدر و مادر کودکان بهنجار. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم، شماره ۲۳، صص ۱۰۶ - ۸۳.
- امینیان، اعظم و سید میرزایی، سید محمد. (۱۳۸۹). بررسی جامعه‌شناختی فاکتورهای زمینه‌ساز خانواده و مدرسه در گرایش دختران نوجوان به کژ رفتاری جنسی و اعتیاد به مواد مخدر. فصلنامه خانواده‌پژوهی، سال ششم، شماره ۲۳.
- ایمان، محمد تقی؛ یوسفی، الهام و حسین‌زاده، مرتضی. (۱۳۹۰). زنان، مزاحمت و واکنش: بررسی تجربه دختران دانشجوی درباره مزاحمت‌های خیابانی و واکنش به آن. جامعه‌شناسی ایران، دوره دوازدهم، شماره ۳.
- باغ‌زری، محمدعلی؛ پرتوی، پریناز؛ خسروی، اشکان و آقایی، حکیمه. (۱۳۹۲). آسیب‌های اجتماعی اینترنت و ماهواره بر روی نوجوانان. انجمن روانشناسی اجتماعی ایران، دوره دوم.
- بشارت، محمد علی. (۱۳۷۷). آسیب‌زدائی و روان‌درمانی جنسی: مشکلات جنسی: طبقه‌بندی، علت‌شناسی، سنجش و درمان. تازه‌های روان‌درمانی، سال سوم، شماره ۹ و ۱۰.
- بوسلی، سارا. (۱۳۸۶). آثار مرگبار سیاست‌های ولنگارانه ما در حوزه سکس. سیاحت غرب، شماره ۵۱.
- بهشتی، محمد. (۱۳۸۵). تربیت جنسی از منظر فیض کاشانی. تربیت اسلامی، دوره دوم، شماره ۳، صص ۱۱۳ - ۸۹.
- بی.کلاین، ویکتور. (الف) ۱۳۸۴. تأثیرات هرزه‌نگاری بر بزرگسالان. سیاحت غرب، شماره ۲۲.
- بی. کلاین، ویکتور. (ب) ۱۳۸۴. هرزه‌نگاری و آسیب‌پذیری کودکان. سیاحت غرب، شماره ۲۴.
- پناهی، علی احمد. (۱۳۸۶). مهم‌ترین آسیب جنسی دوران نوجوانی و راهکارهای پیشگیری و درمان. ماهنامه معرفت، سال شانزدهم، شماره ۱، پیاپی ۱۱۲.

- توده فلاح، معصومه و کاظمی پور، شهلا. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر نوسازی بر سن ازدواج با تأکید بر شاخص‌های جمعیت‌شناختی ازدواج در سطح کشور و ۱۷ استان منتخب ۱۳۸۵. فصلنامه پژوهش اجتماعی، سال سوم، شماره ۸.
- ثابت، حافظ. (۱۳۷۹). درآمدی بر تربیت جنسی در نهج البلاغه. فصلنامه علمی پژوهشی تعلیم و تربیت اسلامی، شماره ۴، صص ۶۲۰ - ۱۹۳.
- جعفری نجفی، لیلی؛ میرخانی، عزت السادات و غروی نائینی، نهمه. (۱۳۹۱). عوامل نفوذ تحریف در فرهنگ اسلامی و تأثیر آن بر تنزل جایگاه زن. پژوهشنامه زنان، سال سوم، شماره ۱، صص ۴۷ - ۲۳.
- جمشیدی‌ها، غلامرضا؛ صادقی فسایی، سهیلا و لولآور، منصوره. (۱۳۹۲). نگرش جامعه‌شناختی بر تأثیر فرهنگ مدرن از منظر جنسیتی بر تحولات خانواده در تهران. نشریه زن در فرهنگ و هنر، دوره پنجم، شماره ۲، صص ۱۹۸ - ۱۸۳.
- چاینز، دین. (۱۳۸۳). مستهجن‌نگاری در اینترنت و تأثیر آن بر نوجوان. سیاحت غرب، شماره ۱۲. حجازی، آریا؛ دالکی، شهره؛ بدیعان موسوی، نازیلا و زارع‌نژاد، محمد. (۱۳۸۸). گزارش یک مورد دیگر آزار جنسی به همراه برخی پارافیلیا. مجله علمی پزشکی قانونی، دوره پانزدهم، شماره ۴، صص ۲۶۹ - ۲۶۶.
- حسین‌خانزاده، عباسعلی؛ طاهر، محبوبه؛ سید نوری، سیده زهرا؛ یحیی‌زاده، آیدا و عیسی‌پور، مهدی. (۱۳۹۲). رابطه شیوه تعامل والد - فرزند با میزان اعتیاد پذیری و گرایش به جنس مخالف در دانشجویان. فصلنامه اعتبار پژوهی سوء مصرف مواد، سال هفتم، شماره ۲۸.
- حقیقت‌منش، الهه؛ آقامحمدیان شعرفاف، حمیدرضا؛ قنبری هاشم‌آبادی، بهرام‌علی و مه‌رام، بهروز. (۱۳۸۹). طرحواره‌های ناسازگار اولیه و ابعاد طرحواره تجاوزگران جنسی. مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران، سال شانزدهم، شماره ۲، صص ۱۵۳ - ۱۴۵.
- حمیدی، نفیسه و فرجی، مهدی. (۱۳۸۶). سبک زندگی و پوشش زنان در تهران. فصلنامه تحقیقات فرهنگی، سال اول، شماره ۱، صص ۹۲ - ۶۵.
- حیدری، محمود؛ زال‌پور، خدیجه و مولائی، اعظم. (۱۳۸۹). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس جهت‌گیری در رابطه جنسی. فصلنامه خانواده‌پژوهی، سال ششم، شماره ۲۴.

حیدری چروده، مجید و همکاران. (۱۳۹۶). کشف فرآیند شکل‌گیری انحرافات جنسی از طریق مطالعه مروری و اسنادی مرتبط با امر جنسی. مؤسسه رصد، مطالعات و سیاستگذاری اجتماعی (سجا). گزارش چاپ نشده.

خالقی‌نژاد، خوشه؛ عباس‌پور، زهرا؛ افشاری، پوران‌دخت؛ عطاری، یوسف‌علی و راسخ، عبدالرحمن. (۱۳۸۷). نیازهای آموزشی قبل از ازدواج از دیدگاه زوجین مراجعه‌کننده به مرکز بهداشتی - درمانی شهرستان مشهد. مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، دوره هشتم، شماره ۲، صص ۲۵۳ - ۲۴۷.

خدایاری فرد، محمد و عابدینی، یاسمین. (۱۳۸۵). خانواده‌درمانگری شناختی - رفتاری در یک تک بررسی سوءاستفاده جنسی از نوجوانان. فصلنامه علوم روان‌شناختی، سال پنجم، پیاپی ۱۷.

خروشی، پوران؛ نصر اصفهانی، احمد رضا؛ میر شاه جعفری، سید ابراهیم و موسی‌پور، نعمت‌الله. (۱۳۹۶). بررسی رویکرد تربیت معلم شایسته. راهبرد فرهنگ، شماره ۱۳۷.

خروشی، پوران؛ نصر اصفهانی، احمد رضا؛ میر شاه جعفری، سید ابراهیم و موسی‌پور، نعمت‌الله. (۱۳۹۶). مدل مفهومی شایستگی‌های مورد انتظار از دانشجو معلمان در برنامه درسی در دانشگاه فرهنگیان بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران. فصلنامه مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی، سال هفتم، شماره ۱۸، صص ۱۶۹-۱۹۹.

خسروتاش، پریسا؛ حجازی، الهه؛ اژه‌ای، جواد و غباری‌بناب، باقر. (۱۳۸۹). رابطه باورهای جنسیتی، رضایت‌مندی روانی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان سرآمد و عالی. مجله روان‌شناسی ۵۵، سال چهاردهم، شماره ۳.

خلج‌آبادی فراهانی، فریده و مهریار، امیر هوشنگ. (۱۳۸۹). بررسی نقش خانواده‌ها در ارتباطات با جنس مخالف قبل از ازدواج در دختران دانشجو در تهران. فصلنامه خانواده‌پژوهشی، سال ششم، شماره ۲۴.

خواجه‌نوری، بیژن و مقدس، علی‌اصغر. (۱۳۸۸). رابطه بین تصور از بدن و فرآیند جهانی شدن. جامعه‌شناسی کاربردی، سال بیستم، شماره پیاپی (۳۳)، شماره ۱، صص ۲۴ - ۱.

دانایی سیج، مجید و همکاران. (۱۳۹۶). سنجش ارزش‌ها و نگرش‌های جنسی ایرانیان؛ مطالعه مقدماتی: تدوین سؤالات و مقیاس‌های سنجش. مؤسسه رصد، مطالعات و سیاستگذاری اجتماعی (سجا). گزارش چاپ نشده.

دهقانی، اکرم؛ محمدخانی، پروانه و یونسی، سید جلال. (۱۳۸۵). اثربخشی آموزش مهارت‌های جنسی بر نگرش جنسی زوج‌های در شرف ازدواج. دانش و پژوهش در روان‌شناسی، شماره ۳۰، صص ۳۸ - ۲۱.

ربیعی، علی و شاقاسمی، احسان. (۱۳۸۸). آسیب‌شناسی فردی و اجتماعی روابط مجازی در ایران؛ یک رویکرد کیفی. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال نهم، شماره ۳۴.

رحمت‌آبادی، اعظم. (۱۳۸۵). صهیونیسم سیاست‌های تهاجمی فرهنگ و برنامه‌ریزی جنسیتی. دو فصلنامه بانوان شیعه، سال سوم، شماره ۶ و ۷، صص ۲۵۴ - ۲۴۱.

رشید، خسرو. (۱۳۹۴). رفتارهای پرخطر در بین دانش‌آموزان نوجوان دختر و پسر شهر تهران. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال پانزدهم، شماره ۵۷.

رضازاده، فاطمه بیگم. (۱۳۷۰). مسائل جنسی کودکان و نوجوانان: توجه به نقش جنسی کودک. تربیت، شماره ۶۶.

رضایی، منیره. (۱۳۹۶). شناسایی و تعیین شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان متناسب با اسناد تحولی آموزش و پرورش و اعتبار بخشی شایستگی‌ها. نشست ارائه یافته‌های پژوهشی گروه پژوهشی اقتصاد و نیروی انسانی پژوهشکده تعلیم و تربیت، زمستان ۱۳۹۶.

رمضان‌نرگسی، رضا. (۱۳۹۰). مدرنیسم، خانواده و طلاق: نگاهی بر نقش الگوهای توسعه در افزایش طلاق و انحلال خانواده. پیام زن، پیاپی ۲۳۹، شماره ۱۱.

رهنما، اکبر؛ علیین، حمید و محمدی، حسین. (۱۳۸۶). بررسی و تبیین مبانی، اصول و روش‌های تربیت جنسی با تأکید بر دیدگاه اسلام. دو ماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه شاهد، سال چهاردهم، دوره جدید، شماره ۲۴.

زربسیاس، آتونیا. (۱۳۸۷). قصه تلخ دختران مدل صنعت پوشاک و مد. سیاحت غرب، شماره ۵۷، صص ۳۴ - ۳۱.

سبحانی‌نژاد، مهدی و تژدان، امیررضا. (۱۳۹۴). تبیین چارچوب صلاحیت‌های حرفه‌ای مربیان و استادکاران آموزش فنی و حرفه‌ای. دو فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی آموزشی، دوره چهارم، شماره ۸، صص ۶۳ - ۸۸.

- سبحانی‌نژاد، مهدی؛ همایی، رضا و علیین، حمید. (۱۳۸۶). بررسی تحلیل سبک تربیت جنسی خانواده‌های شهر تهران. تازه‌ها و پژوهش‌های مشاوره، جلد ۶، شماره ۲۱.
- سعیدی، علی. (۱۳۸۴). استثمار جنسی کودکان و نوجوانان با استفاده از اینترنت. علوم تربیتی؛ پیوند، شماره ۳۰۷.
- سعیدی‌رضوانی، محمود و باغگلی، حسین. (۱۳۸۹). شناسایی، بررسی و طراحی مدل گروه‌های دوستی. سازمان ملی جوانان، دفتر مطالعات منطقه‌ای جوانان.
- سلطانی‌گرد فرامرزی، مهدی و رحمتی، محمد مهدی. (۱۳۸۶). شیوه‌های بازنمایی جنسیت در سینمای ایران. فصلنامه انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباط، شماره ۱۰، صص ۹۸ - ۷۹.
- شفیعی رود پستی، میثم و خسروانیان، حمید رضا. (۱۳۹۰). نگاهی انتقادی بر فمینیسم اسلامی و ارزیابی میزان گرایش دانشجویان دختر به آن. پژوهش‌نامه زنان، پژوهشکده علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، سال دوم، شماره ۲، صص ۸۵ - ۶۷.
- شمس‌الدین دیانی، محمد و نمازی زادگان، سعید. (۱۳۹۴). نقش مربیان در تربیت جنسی کودکان و نوجوانان. همایش خانواده و تربیت جنسی، دانشگاه فردوسی مشهد.
- شیردل، ملیحه. (۱۳۸۵). عوامل گرایش زنان و مردان متأهل به رابطه نامشروع جنسی. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال ششم، شماره ۲۲.
- صادقی، ناهید. (۱۳۷۸). توصیف خود: پژوهشی مقایسه‌ای بر مبنای سن و جنس. مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره جدید، سال چهارم، شماره ۱.
- صادقی فسایی، سهیلا و لاریجانی، مهسا. (۱۳۹۲). آزار جنسی در محیط کار تهدیدی بر امنیت اجتماعی. مجله مطالعات اجتماعی ایران، دوره هفتم، شماره ۲، صص ۱۱۱ - ۸۷.
- صمیمی، عادل؛ مظاهری، علی و حیدری، محمود. (۱۳۹۱). ارزیابی تحولی کیفیت روابط دوستی نوجوان. روانشناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی، سال نهم، شماره ۳۳.
- عابدیان اول، اکرم. (۱۳۹۰). طراحی مدل شایستگی مدیران گروه‌های آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی، دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ نشده.
- عالی، آمنه و امین‌یزدی، امیر. (۱۳۹۳). تأثیر ویژگی‌های معلم بر سبک مدیریت کلاس. فصلنامه تعلیم و تربیت شماره ۹۳.

- عباسی، خیام و ایمان، محمد تقی. (۱۳۸۶). تبیین جامعه‌شناختی گرایش نوجوانان به فرهنگ غربی. *جوانان و مناسبات نسلی*، شماره اول، صص ۱۴۰ - ۱۱۳.
- عبداللهی، بیژن؛ دادجوی توکلی، عطیه و یوسلیانی، غلامعلی. (۱۳۹۳). شناسایی و اعتبارسنجی شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان اثربخش. *فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، شماره ۴۹، سال سیزدهم.
- عبدالملکی، زهرا؛ صالح صدق‌پور، بهرام؛ بهرام، عباس و عبدالملکی، فاطمه. (۱۳۸۹). اعتبار و پایایی پرسش‌نامه خود توصیفی بدنی دختران نوجوان. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*، سال چهارم، شماره ۴ (۱۶)، صص ۵۵ - ۴۲.
- عریضی، فروغ‌السادات؛ وحیدا، فریدون و دانش، پروانه. (۱۳۸۵). ماهواره و هویت جنسی دختران جهان. *جامعه‌شناسی ایران*، دوره هفتم، شماره ۲، صص ۱۰۰ - ۷۶.
- عطایی، بهروز؛ نخودیان، زری؛ بابک، آناهیتا؛ شعاعی، پریسا؛ محمدزاده، محمود و صادقی، سعید. (۱۳۸۸). شیوع آلودگی به ویروس هپاتیت B و عوامل خطر آن در کودکان و نوجوانان خیابانی شهر اصفهان. *مجله دانشکده پزشکی اصفهان*، سال بیست و هفتم، شماره ۱۰۲.
- عقبلی، علیرضا. (۱۳۹۲). صلاحیت‌های معلم در برنامه درسی تربیت معلم: شناسایی، میزان تحقیق و نقطه قوت و ضعف، از منظر اساتید، دانشجویان و فارغ‌التحصیلان. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی*، دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ نشده.
- عمیدی، مریم؛ غفرانی‌پور، فضل‌اله و حسینی، رضوان. (۱۳۸۵). رابطه نارضایتی از تصویر بدنی و نمایه توده بدنی در دختران نوجوان. *دو فصلنامه تحقیقات علوم رفتاری*، دوره چهارم، شماره ۱ و ۲، صص ۶۵ - ۵۹.
- فاضلی، نعمت‌اله. (۱۳۸۵). *جوانان و انقلاب در سبک زندگی*. رشد آموزش علوم اجتماعی، دوره نهم، شماره ۴.
- فرمهبینی فراهانی، محسن. (۱۳۸۳). *محتوای مناسب برای تربیت جنسی در کتب دوره متوسطه*. دو ماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه شاهد، سال یازدهم، دوره جدید، شماره ۹.
- فرمهبینی فراهانی، محسن. (۱۳۸۷). *نگاهی گذرا بر تربیت جنسی در مقاطع مختلف تحصیلی*. *فصلنامه سلامت روان*، سال اول، شماره ۱.

- فرهنگی، علی‌اکبر و کیانا، هانیه. (۱۳۹۱). تأثیر رسانه‌ها در تبلیغ سبک زندگی غربی با تأکید بر الگوی پوشش غربی. دو فصلنامه علمی پژوهشی پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی، سال دوم، شماره ۵، صص ۱۶۳ - ۱۳۹.
- فقیهی، علی نقی. (۱۳۸۷). بررسی احادیث در زمینه راهکارهای تربیتی به منظور پیشگیری از رفتارهای نابهنجار جنسی نوجوانان و جوانان. دو فصلنامه تربیت اسلامی، سال سوم، شماره ۶، صص ۵۶ - ۲۷.
- فقیهی، علی نقی. (۱۳۹۳). تربیت جنسی: مبانی، اصول و روش‌ها از منظر قرآن و حدیث. انتشارات مؤسسه علمی فرهنگی دارالحدیث.
- فقیهی، علی نقی؛ شکوهی، یکتا و پرند، اکرم. (۱۳۸۷). آموزش جنسی به کودک و نوجوان از دیدگاه اسلامی و مطالعات روان‌شناختی. دو فصلنامه علمی تخصصی تربیت اسلام، سال سوم، شماره ۷، صص ۸۰ - ۵۱.
- قاسمی بافقی، وجیهه. (۱۳۹۱). اینترنت و افسردگی دختران نوجوان و رابطه آن با عزت نفس و نگرش‌های ناکارآمد در میان آن‌ها. نخستین کنفرانس ملی فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی نوپدید.
- کارگری، نوروز. (۱۳۸۶). ازدواج، کودک آزاری و بزه‌دیدگی جنسی ثانویه. فقه و حقوق، سال چهارم، شماره ۱۵.
- کاظمی اصل، مجید. (۱۳۹۰). تحلیل کمی ازدواج و طلاق کشور از سال ۱۳۸۰ لغایت ۱۳۸۹. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت رفاه اجتماعی، دفتر امور آسیب‌های اجتماعی.
- کاظمی مقدم، ایمان. (۱۳۹۵). مدل تربیت جنسی با اقتباس از نگرش اسلام. مؤسسه مطالعات، رصد و برنامه‌ریزی سلامت جنسی. گزارش چاپ نشده.
- کامکار، مهدیس. (۱۳۸۱). نوجوانی و بی‌مبالاتی جنسی. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، دوره دوم، شماره ۵.
- کامکار، مهدیس و جباریان، شادی. (۱۳۸۴). خود ارضایی و نوجوانان نگرش و باورهای فرهنگی. دومین کنگره سراسری خانواده و مشکلات جنسی، تهران: دانشگاه شاهد، کلینیک سلامت خانواده.

- کرمی، مرتضی و صالحی، مسلم. (۱۳۸۸). توسعه مدیریت مبتنی بر شایستگی (رویکردی نوین در آموزش و توسعه مدیران). نشر آبیژ.
- کرمی، مرتضی کرمی؛ صالحی عمران، ابراهیم و خشنودی فر، هاجر. (۱۳۹۲). نیاز سنجی آموزشی مدیران شرکت برق منطقه‌ای مازندران مبتنی بر الگوی شایستگی. دو فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی آموزشی، مقاله ۶، دوره ۱، شماره ۲، صص ۹۹ - ۱۱۴.
- کرمی، مرتضی؛ فرح بخش، کیومرث؛ عباسپور، عباس و رضایت، غلامحسین. (۱۳۹۵). کاوشی در عوامل اصلی تربیت اخلاقی: شناسایی ویژگی‌های اخلاقی الگو مبتنی بر بافت شناسی عمل تربیت (مطالعه موردی بافت استادان، مربیان و مدیران آموزشی یک دانشگاه سازمانی). پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، سال بیست و چهارم، دوره جدید، شماره ۳۰، صص ۱۳۸ - ۱۱۳.
- کریملو، مسعود؛ محمد، کاظم؛ اعظم، کمال و نوربالا، محمدعلی. (۱۳۸۶). روند تغییرات سن اولین ازدواج زنان در استان تهران و مقایسه آن با کل کشور بر اساس اطلاعات طرح ملی سلامت و بیماری. مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی، دوره پنجم، شماره ۱، صص ۲۸ - ۱۷.
- کلانتری، عبدالحسین؛ روشن‌فکر، پیام و جواهری، جلوه. (۱۳۹۰). مرور سه دهه تحقیقات علل طلاق در ایران. فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده، سال چهاردهم، شماره ۵۳.
- گال، مردیت؛ والتر بورگ و جویس گال. (۱۳۹۳). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روانشناسی (جلد دوم). ترجمه احمدرضا نصر و همکاران. تهران: سمت، دانشگاه شهید بهشتی، چ چهارم.
- گلچین، مسعود؛ سخایی، ایوب و افشانی، علیرضا. (۱۳۹۱). مطالعه میزان و نوع استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی زبان در مناسبات خانوادگی در بین شهروندان تهرانی. مطالعات راهبردی زنان، سال چهاردهم، شماره ۵۶.
- گلوندانی، رقیه. (۱۳۹۱). اینترنت و آسیب‌های اجتماعی. نخستین کنفرانس ملی فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی نوپدید.
- گیتی قریشی، اشرف‌السادات. (۱۳۸۶). نیمرخ روانی دخترانی که مورد سوءاستفاده‌ی جنسی قرار گرفته‌اند. روان‌شناسی کاربردی، دوره اول، شماره ۴.

لهسایی زاده، عبدالعلی و یوسفی‌نژاد، الهام. (۱۳۸۹). رابطه بین پذیرش هنجارهای جنسیتی و تجربه‌ی مزاحمت‌های خیابانی. فصلنامه تخصصی جامعه‌شناسی، دوره پنجم، شماره ۲، صص ۱۴۳ - ۱۲۹.

مثنوی، عطااله؛ سام‌آرام، عزت‌اله؛ حسینی، سید احمد؛ آقابخشی، حبیب‌اله؛ فروغان، مهشید؛ صدرالسادات، سید جلال و رهگذر، مهدی. (۱۳۸۴). نگرش دانشجویان خوابگاهی دانشگاه علوم پزشکی ایران در مورد رفتارهای انحرافی در خوابگاه‌ها - تهران ۱۳۸۴. توانبخشی، دوره هشتم، شماره چهارم.

محبی، محمد عارف. (۱۳۹۰). خانواده و شاخص‌های تنظیم روابط جنسی. معرفت، سال بیستم، شماره ۱۷۱، صص ۷۳ - ۵۷.

محمدپور، احمد؛ بهمنی، مریم و علیزاده، مهدی. (۱۳۹۰). مطالعه تفسیری خرده فرهنگ دختران پاساژگرد به شیوه‌های تحلیل موضوعی. زن در فرهنگ و هنر، دوره دوم، شماره ۴، صص ۷۹ - ۶۱.

محمودی، سید احمد و ملکوتی‌خواه، اسماعیل. (۱۳۹۱). بررسی بعد زیباشناختی و نراحت بیانی قرآن کریم در مسائل جنسی. فصلنامه کتاب قیم، سال دوم، شماره ۵.

مدنی، سعید و روشنفکر، پیام. (۱۳۸۹). ویژگی‌های مشتریان تن‌فروشی از دیدگاه زنان تن‌فروش خیابانی شهر تهران. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال نهم، شماره ۳۴.

مرادی، گل‌مراد. (۱۳۹۱). استفاده دانشجویان دختر از لوازم آرایشی و عوامل جامعه‌شناختی مؤثر بر آن. زن در توسعه و سیاست، دوره دهم، شماره ۲، صص ۱۰۶ - ۸۷.

مرادی دولیسکانی، مرتضی؛ سعیدی رضوانی، محمود؛ کرمی، مرتضی و امین خندقی، مقصود. (۱۳۹۵). شناسایی استانداردها و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای تدریس استادان دروس معارف اسلامی. فرهنگ در دانشگاه اسلامی ۲۱، سال ششم، شماره ۴.

مرویان حسینی، سید محمود. (۱۳۹۴). کودک و نوجوان و تربیت جنسی (سلسله مباحث تربیتی در سبک زندگی اسلامی). جلد اول، چاپ اول، مشهد: انتشارات موسسه چاپ و نشر آستان قدس رضوی.

مزیانی، مریم. (۱۳۸۷). دختران شیعه و تهاجم فرهنگی. فصلنامه بانوان شیعه، سال پنجم، شماره ۱۵.

معارفی، غلامرضا. (۱۳۸۷). بررسی سلامت جنسی زوجین و شیوه‌های تأمین آن در اندیشه شیعی بر اساس احادیث کتاب و سائل الشیعه. دو ماهنامه علمی پژوهشی دانشگاه شاهد، سال شانزدهم، شماره ۷۸.

معاونت پژوهش‌های سیاسی حقوقی. (۱۳۹۳). ازدواج موقت و تأثیر آن بر تعدیل روابط نامشروع جنسی. مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۱۳۷۱۵.

معیدفر، سعید و حقیقی، عبدالحمید. (۱۳۸۷). عوامل اجتماعی گرایش به مد در میان جوانان ۱۵ تا ۲۹ ساله تهرانی. فصلنامه مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، شماره ۱۵ - ۱۴، صص ۱۴ - ۱.

مقصودی، سوده؛ آراسته، مژده و تندولی، سمیرا. (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر گرایش زنان و دختران دانشجوی به آرایش چهره. مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران، دوره دوم، شماره ۲.

مکنون، ثریا. (۱۳۸۲). جنسیت و تحول در روابط زن و مرد. فرهنگ، شماره ۴۸، صص ۲۷۰ - ۲۳۷.

منصوری قزالحصار، شرف‌الدین. (۱۳۹۴). صلاحیت حرفه‌ای معلمان مقطع ابتدایی شهر تربت جام در تربیت اخلاقی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ نشده.

موحد، مجید؛ عباسی شوازی، محمد تقی و هاشمی‌نیا، زهرا. (۱۳۸۸). ناهمگونی جنسیتی، نگرش افراد و ارتباط دختران و پسران در دانشگاه. مطالعات راهبردی زنان، دوره یازدهم، ۴۴، صص ۷۲ - ۳۷.

موحد، مجید؛ محمدی، نوراله و حسینی، مریم. (۱۳۹۰). مطالعه بین رسانه‌ها، تصویر بدن و عزت‌نفس با عمل و تمایل به آرایش. مطالعات روان‌شناختی زنان، سال نوزدهم، شماره ۲، صص ۱۶۰ - ۱۳۳.

موسوی، فریبا. (۱۳۹۱). نگاهی به ابعاد روان‌شناختی اعتیاد اینترنتی. نخستین کنفرانس ملی فضای مجازی و آسیب‌های اجتماعی نوپدید.

مؤسسه رصد، مطالعات و سیاستگذاری اجتماعی سجا با مشارکت شورای عالی انقلاب فرهنگی. (۱۳۹۷). سیاستگذاری امر جنسی در جامعه اسلامی ایران؛ از پیشگیری تا مواجهه با انقلاب جنسی. گزارش چاپ نشده.

- مهاجر، عبدالله. (۱۳۹۰). بررسی مقایسه‌ای دیدگاه‌های دبیران دین و زندگی و دانش‌آموزان راجع به صلاحیت‌های شخصی و حرفه‌ای مطلوب و موجود دبیران دین و زندگی (و مقایسه با دبیران ریاضی). پایان‌نامه کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه فردوسی مشهد، چاپ نشده.
- مهدوی، سید محمد صادق و تمیز، رقیه. (۱۳۸۷). کج رفتاری و اوقات فراغت. پژوهش‌نامه علوم اجتماعی، سال دوم، شماره ۱.
- مهدوی هزاوه، منصوره؛ ملکی، حسن؛ مهرمحمدی، محمود و عباس پور، عباس. (۱۳۹۵). حیات طیبه، چشم اندازی برای تربیت کودکان: ارائه چارچوب مفهومی برای تبیین ویژگی‌های معلم دوره ابتدایی. پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی، سال ۲۴م، دوره جدید، شماره ۳۰، صص ۱۶۷ - ۱۳۱.
- میری آشتیانی، الهام. (۱۳۸۳). فحشا واقعیتی قابل پذیرش یا تهدیدی برای جامعه. ماهنامه برداشت اول، سال سوم، شماره ۱۸ و ۱۹.
- ناستی‌زائی، ناصر. (۱۳۸۶). مقایسه انواع کودک آزاری‌ها در دانش‌آموزان دختر و پسر دبیرستانی زاهدان. مطالعات علوم تربیتی، سال اول، شماره ۲، صص ۱۰۴ - ۹۱.
- نصیری، معصومه. (۱۳۸۱). کجروی جنسی، علل و زمینه‌های آن. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی، سال دوم، شماره ۵.
- نظری، علی محمد؛ بیرامی، منصور و بای، فاطمه. (۱۳۸۹). تأثیر سکس‌تراپی گروهی فمینیستی بر احقاق جنسی در زنان تحصیل‌کرده. فصلنامه علمی پژوهشی روان‌شناسی دانشگاه تبریز، سال پنجم، شماره ۱۹.
- نور علیزاده میانجی، مسعود. (۱۳۸۸). مدل اسلامی "مصون‌سازی" رفتار جنسی با تأکید بر پیشگیری و درمان انحراف‌ها و مشکلات جنسی. دو فصلنامه علمی تخصصی مطالعات اسلام و روان‌شناسی، سال سوم، شماره ۵، صص ۱۴۲ - ۱۰۷.
- نوغانی، محسن؛ مظلوم خراسانی، محمد و ورشوی، سمیه. (۱۳۸۹). عوامل اجتماعی مؤثر بر انجام جراحی زیبایی زنان. مطالعات اجتماعی روان‌شناختی زنان، سال هشتم، شماره ۴، صص ۷۵ - ۱۰۱.

- وروایی، اکبر؛ نیازخوانی، مرتضی و کلاکی، حسن. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر عوامل اقتصادی بر گرایش به ناهنجاری اجتماعی و راهکارهای انتظامی - اجتماعی پیشگیری از آن (مطالعه روسپیگری خیابانی). فصلنامه علمی پژوهشی انتظام اجتماعی، سال دوم، شماره ۱.
- ورهیس، سارا. (۱۳۸۷). پارادایم‌های نامتوازن از زنان و دختران در فیلم‌ها و انیمیشن‌های ویژه کودکان. سیاحت غرب، شماره ۶۵.
- وزیری، شهرام و لطفی کاشانی، فرح. (۱۳۸۹). تأثیر متا آمفتامین‌ها و نارکوتیک‌ها در رفتار جنسی و بی‌پروایی جنسی. اندیشه و رفتار، دوره چهارم، شماره ۱۵.
- هوگز، دونا. م. (۱۳۸۴). گردشگری جنسی در اینترنت. سیاحت غرب، شماره ۲۷.

- Hong, J., Jeou-Shyan, H., Chan, L. & Lih-Juan, C. (2008). "Competency disparity between pre-service teacher": education and in-service teaching requirements in Taiwan, *International Journal of Educational Development*. Vol 28, No 1, PP 4-20.
- Koster, B., Mieke, B., Fred, K. & Theo, W. (2005). Quality requirements for teacher educators, *Teaching and Teacher Education*, Vol 21, No 2, PP 157-176.
- Ragan, L. C., Bigatel, P. M. & Dillon, J. M. (2012). From research to practice: Towards an integrated and comprehensive faculty development program. *Journal of Asynchronous Learning Networks*. 16 (5), 71- 86.
- Rauch, F. & Steiner, R. (2013). Competences for education for sustainable development in teacher education. *CEPS Journal*, 3 (1), 9 - 24.
- Schuster, M. A., Corona, R., Elliott, M., Kanouse, D., Eastman, K., Zhou, A. & Klein, D. (2008). Evaluation of Talking Parents, Healthy Teens, a new worksite based parenting program to promote parent-adolescent communication about sexual health: randomized controlled trial. *BMJ*. 337, pp. 1-9.
- Schmidt, M. (2010). Development and validation of a competency model for pre-service teachers; Paper Presented at the *Second Meeting of the EARLISIG18 Educational Effectiveness, Leuven*, 25-27.
- Sugumar, V. (2009). *Competency mapping of teachers in tertiary education*: ANNA University.

پیوست ۱: جدول شماره ۳: محورها، مضامین و مقوله‌های به‌دست آمده در پژوهش

محورها	مضامین	مقوله‌ها
الف. مهارت‌های پایه‌ی مربی‌گری	۱. رابطه با خدا (رفتار مؤمنانه خالصانه)	خدا محوری، توکل، توسل، تقوا و ... التزام عملی به مسائل و فرایض دینی، در نظر گرفتن رضای خداوند در کار و ... اهتمام به توسعه شایستگی‌ها درک رسالت معلمی
	۲. رابطه مربی با خود (کشف خود به‌عنوان مربی)	ویژگی‌های مطلوب اخلاقی مهارت‌های فردی شناخت حقوق و تکالیف معلمی ویژگی‌های ظاهری تعامل با مخاطب
	۳. رابطه مربی با دیگران	مهارت‌های تدریس و ارزشیابی موقعیت‌مداری تعامل با سایر عوامل تربیتی از قبیل والدین، همکاران و مدیر مبانی اسلامی تربیت جنسی نگاه اسلام به جنسیت
	۴. مبانی و باورهای دینی نسبت به مسائل جنسی	نگاه اسلام به امر جنسی جریان‌شناسی عقیدتی (ایتیست - بی‌خدایی) و شبهات جنسی برآمده از این رویکرد (حق انسانی پنداشتن خود ارضایی و همجنس‌گرایی) عرفان‌های نوظهور (اوشو) و پیامدهای جنسی این نوع عرفان‌ها سبک زندگی غربی و آسیب‌های تفکرات باز جنسی در غرب رابطه غیرمستقیم بی‌بندوباری با امنیت اخلاقی در غرب آمارهای غرب در بحث عفاف‌گرایی غربی‌ها
	۵. غرب و تربیت جنسی	تاریخچه حجاب در اروپا آموزش جنسی تربیت جنسی سلامت جنسی
	۶. مفهوم‌شناسی امر جنسی	غریزه و میل جنسی نیاز و مطالبه جنسی بیداری جنسی تحریک جنسی حیا و عفت جنسی
	ب. مباحث نظری تربیت جنسی	

بلوغ جنسی	
رشد جنسی	
هویت جنسی	
حقوق جنسی	
اخلاق جنسی	
غیرت	
اختلالات جنسی	
تخیلات جنسی	
مراحل نابهنجاری‌های جنسی (بحران، انقلاب و ...)	
نظام پاداش‌دهی اجتماعی	
محرك‌ها	
اقتصاد جنسی	
مسائل ژنتیکی، پزشکی و فیزیولوژی	
مسائل مربوط به ازدواج و تأخیر در آن	۷. زمینه‌سازهای فساد جنسی
فضای فرهنگی	(سبب شناسی)
عدم امکان ارضای صحیح نیاز جنسی	
فضای مسموم اعتقادی	
نفوذ فرهنگی دشمن	
سکوت حاکمیت در امر جنسی و کاهش شدید کنترل اجتماعی بر نابهنجاری‌ها	
طبقه‌بندی آسیب‌های جنسی بر اساس زمان پیدایش (قدیمی و نوظهور)	
طبقه‌بندی آسیب‌های جنسی بر اساس لایه‌های آشکار تا پنهان اجتماعی	۸. آسیب شناسی جنسی
طبقه‌بندی آسیب‌های جنسی بر اساس منشاء (اقتصادی، اجتماعی، دینی)	
پیامدهای جسمی	
پیامدهای روانی	۹. پیامدهای منفی ناشی از
پیامدهای اجتماعی	آسیب‌های (بزه و نابهنجاری)
پیامدهای معنوی	جنسی
پیامدهای اخروی	
تأثیر وراثت بر تربیت جنسی	
تأثیر مال حلال بر تربیت جنسی	
ضرورت تأمین هر چه سریع‌تر نیاز جنسی فرزندان	۱۰. باورهای اساسی
اتخاذ ملاک‌های اسلامی در پیشنهاد زوج مناسب به فرزندان	
ارجاع مراجعین به مشاوران و روانشناسان	

پ. مباحث مربوط به تبیین و توصیف آسیب‌های جنسی

ت. باورهای مورد نیاز در تربیت جنسی

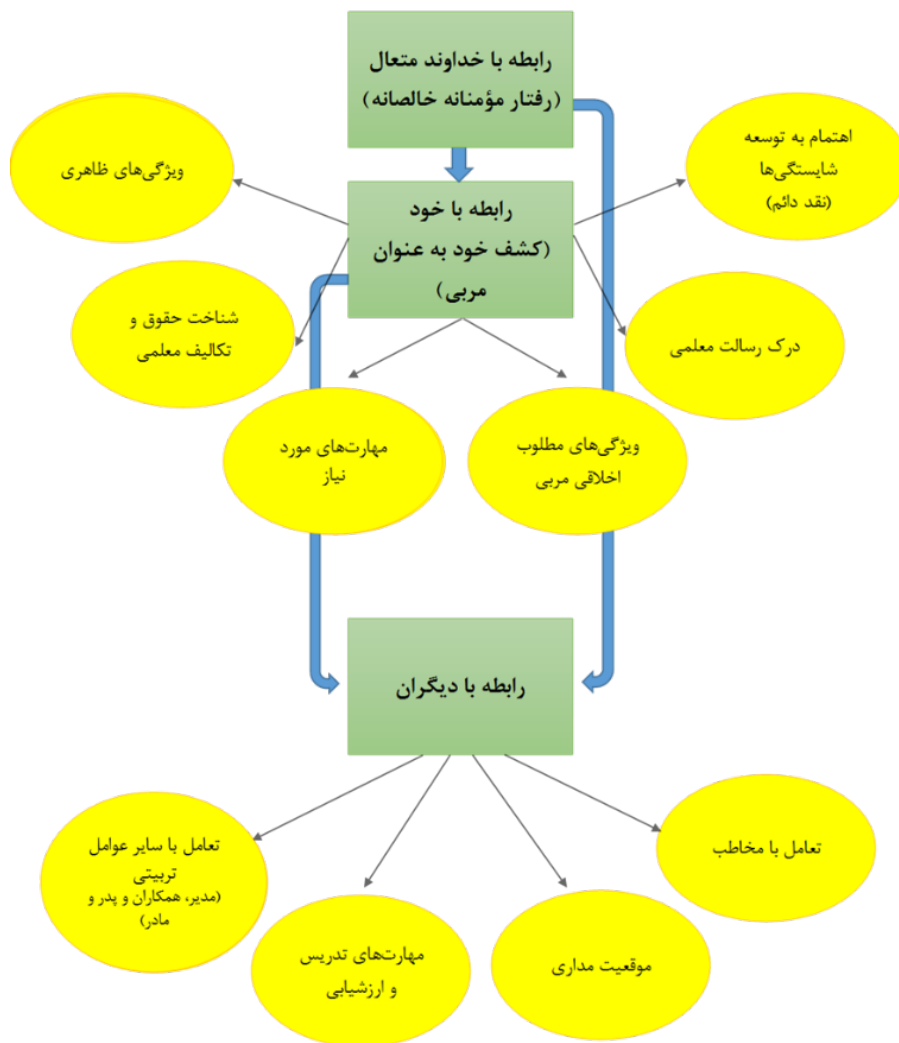
- تأثیر خاص توسل در تربیت جنسی (با نظر به پیچیدگی امر)
 ضرورت مهارت آموزی در تربیت جنسی
 توانایی نقد فیلم با تأکید بر شناخت و معرفی آسیب‌های آشکار و پنهان
 چگونگی نظارت بر استفاده بچه‌ها از رسانه‌ها
 ۱۱. سواد رسانه‌ای
- کتاب‌های داستان، بازی‌ها و کلیپ‌های مناسب برای کودک و نوجوان
 آگاهی از راهکارها و نحوه پاک شدن تصاویر و صحنه‌های جنسی از حافظه بچه‌ها و نحوه
 برخورد، گفتار و رفتار با این بچه‌ها
 توانایی پاسخ به بچه‌ها در مورد خیانت والدین و نحوه فراموش کردن آن
 شیوه‌های برخورد با مشاهده دکتر بازی و ... در بچه‌ها
 شناخت دقیق دوران بلوغ از لحاظ جسمی، روانی و معنوی
 چگونگی مواجهه با کنجکاوی‌ها و مهارت پاسخگویی به سؤالات جنسی
 توانایی بررسی دانش‌آموز آسیب دیده از لحاظ اعتقادی، فیزیولوژی، خانوادگی، معضلات
 اجتماعی، مشکلات اقتصادی و شبکه‌ی دوستان
 فلسفه حجاب و چادر
 دلایل مخالفت اسلام با دوستی دختر و پسر
 دلایل حرمت خودارضایی
 دلایل حرمت موسیقی‌های تند (محرک)
 شرایط و سن مناسب ازدواج دائم
 دلایل حرمت رابطه جنسی قبل از ازدواج با جنس مخالف
 دلایل حرمت فیلم‌های پورنو
 دلایل حرمت همجنس بازی
 دلایل رضایت از جنسیت خود
 دلایل سختگیری اسلام در خصوص مراودات جنسی
 پاسخ به شبهه برتری پسران به دختران در جامعه و خانواده از نظر اسلام
 مفهوم سوءاستفاده جنسی
 مهارت‌های پیشگیری از سوءاستفاده جنسی
 توانایی مواجهه با سوءاستفاده جنسی از فرزندان
 روش‌های بازیابی روانی سوءاستفاده شدگان
 مهارت استفاده از تغذیه و طب اسلامی در تربیت جنسی
 مهارت استفاده از دانش فیزیولوژی در تربیت جنسی
 توانایی اقناع بچه‌ها برای پابندی به اسلام به دلیل اهمیت آن در تربیت موفق جنسی
 توانایی قبولاندن جنسیت بچه‌ها به خودشان (هویت جنسی و پرهیز از تبعیض جنسیتی)
۱۲. روان‌شناسی مسائل جنسی
۱۳. چگونگی پاسخگویی به سؤالات و شبهات نوجوانان
۱۴. مهارت پیشگیری و مواجهه صحیح با سوءاستفاده جنسی
۱۵. توانایی به‌کارگیری راهبردها و راهکارهای خویشتنداری جنسی نوجوانان

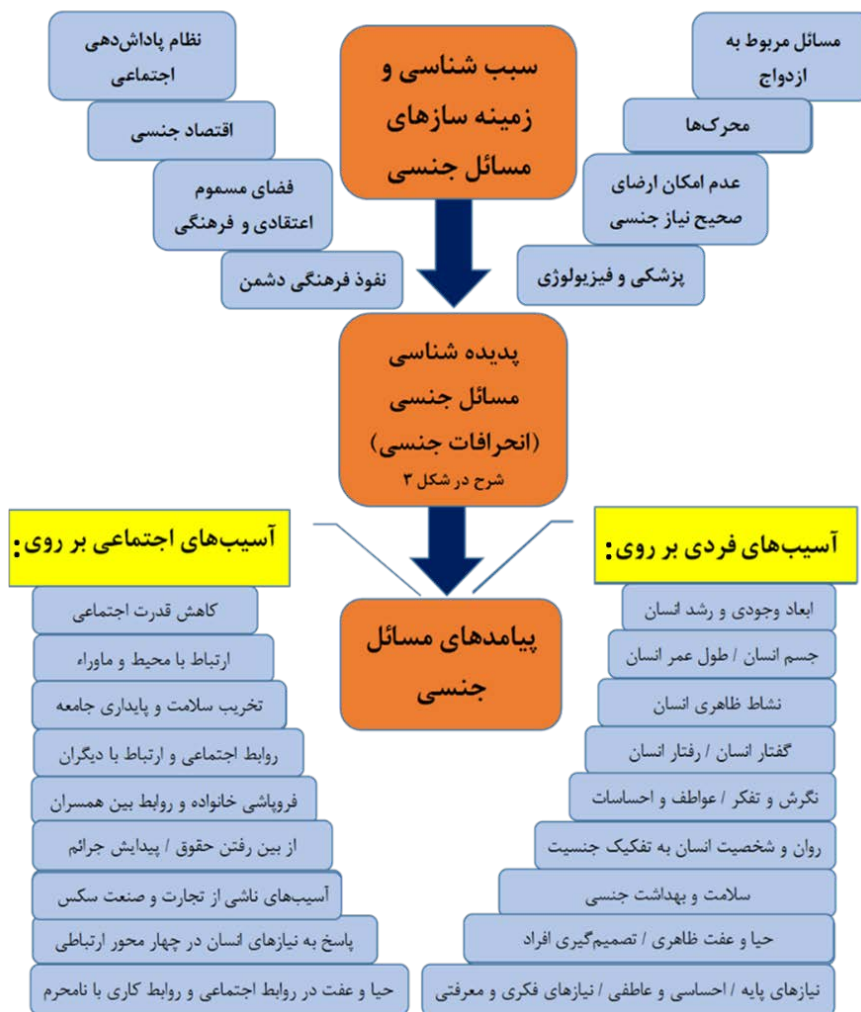
توانایی تلفیق دین اسلام و روانشناسی به جای تقابل این دو با هم
 مهارت طراحی راهبردهای فعال فراغتی برای کودکان و نوجوانان
 مهارت مواجهه با معضلات جنسی دوره‌های مختلف سنی فرزندان
 مهارت جلوگیری از بیداری جنسی و بلوغ زود هنگام
 مهارت ایجاد تصویر بدنی سالم در نوجوانان
 توانایی ارتقای جرأت‌ورزی، عزت‌نفس و صبر و مقاومت در نوجوانان
 چگونگی ایجاد روحیه غیرت‌ورزی در نوجوانان
 توانمندی در اقناع نوجوانان در مورد حفظ حجاب
 چگونگی تقویت روحیه عاقبت‌اندیشی در نوجوانان
 توانایی قبولاندن مرجعیت والدین به نوجوانان
 چگونگی تبیین علائم بلوغ و آموزه‌های بهداشتی مربوط به‌ویژه در دختران
 توانایی تبیین ضرورت و فواید عفاف و مراحل عفاف‌ورزی
 توانایی تبیین آسیب‌های موسیقی محرک در زندگی افراد
 آگاهی از روش‌های ترک خودارضایی
 اطلاع از روش‌های مختلف پیشگیری از خودارضایی
 روش‌های شناختن دانش‌آموزان مبتلا به خودارضایی
 آشنایی با شیوه‌های برخورد با مشاهده خودارضایی در نوجوانان

۱۶. مواجهه با پدیده خودارضایی

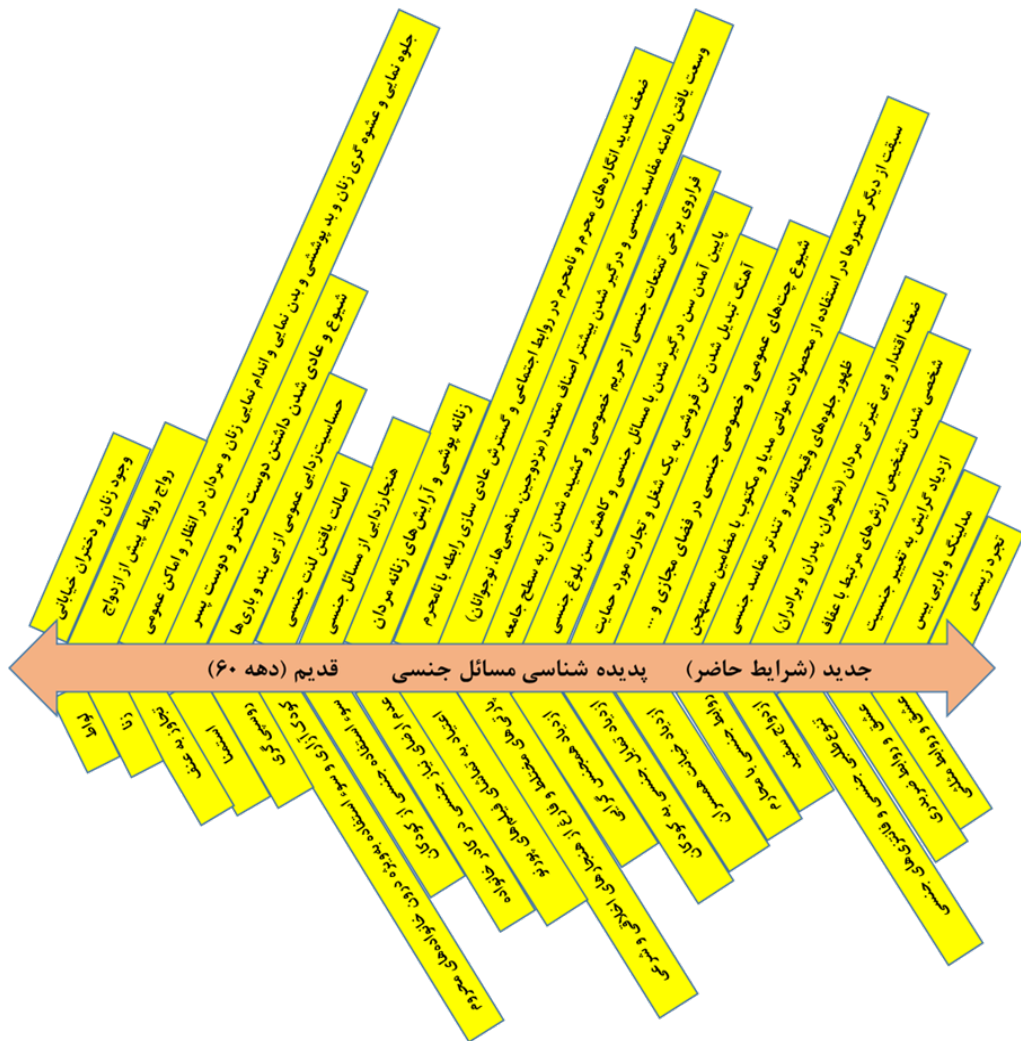
پیوست ۲: چارچوب ویژگی‌های پایه‌ی مربیان تربیت جنسی

پیوست ۳: دانش پیش‌نیاز برای مربیان تربیت جنسی (بخش آسیب‌شناسی جنسی)

پیوست ۴: دانش پیش‌نیاز برای مربیان تربیت جنسی (بخش پدیده‌شناسی مسائل جنسی)
قسمت بالای نمودار: پدیده‌های دارای بروز بیشتر در مظاهر اجتماعی / قسمت پایین نمودار: پدیده‌های رایج نسبتاً پنهان در لایه‌های اجتماع

Keycompetencies Sexual Education Coach

Mahmood Saeedy Rezvani^۱   Fatemeh Gholami^۲   Hossein Bagheri^۳

Abstract

The present paper was designed to identify the key competencies of sexual education coaches. To determine the key competencies, the five-step Byham & Moyer method was used. The present study population included all education specialists, sex education specialists, and Continance and sex education specialists' educators in Mashhad. They were selected by targeted sampling method. A Semi-structured interview and questionnaire were used to collect data. By studying the literature and opinions of scholars and various scientific sources about the competencies of the coaches, and the findings of the interviews and questionnaires, a list of 785 concepts was extracted and collected, and then the concepts were classified into 109 categories. After analyzing the data, the competencies of sexual education coaches were divided into 16 themes and 5 axes. The themes of "the coach's relationship with God", "the coach's relationship with himself" and "the coach's relationship with others", were placed in the core of the basic characteristics of the coach. "The Foundations of sexual education", "the West and sexual education", "the sexual-conceptualization", were included in the center of the theoretical issues needed by the coach. Also themes related to the axis of explanation and description of sexual harm "the underlying instruments of sexual corruption", "sexual pathology" and "the negative consequences of sexual injuries" were introduced. The Themes "of basic beliefs" in the axis of the beliefs needed in sexual education and the Themes "of media literacy", "how to answer the questions and doubts of adolescents", "the prevention and exposure skills of sexual abuse", "exposure to masturbation phenomena", "sexual psychology" and "The ability to apply adolescent continence strategies and solutions" was also at the axes of the skills needed for the Coach of sexual education.

Key words: Competencies, Byham & Moyer Method, Sexual Education Coaches.

^۱ . Associate Professor Department of Faculty of Education and Psychology Ferdowsi University Of Mashhad

^۲ . Graduated MR from the Faculty of Educational Sciences of Ferdowsi University of Mashhad

^۳ . Ph.D Student Of General Psychology Field Department Of Education and Psychology Ferdowsi University Of Mashhad